

Suvestinė redakcija nuo 2006-06-01 iki 2007-12-18

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2005, Nr. [120-4328](#), i. k. 1052020ISAK0004-350

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTRAS

**Į S A K Y M A S
DĖL ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2005 m. spalio 7 d. Nr. 4-350
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#); 2003, Nr. [69-3118](#)) 6 straipsnio 6 punktu:

1. T v i r t i n u Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 398 „Dėl Elektros tinklų kodekso bei Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [3-88](#)) 1.2 punktą;

2.2. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. gruodžio 17 d. įsakymą Nr. 454 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. 398 „Dėl Elektros tinklų kodekso bei Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“ papildymo“ (Žin., 2002, Nr. [125-5687](#)).

ŪKIO MINISTRAS

KĘSTUTIS DAUKŠYS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos ūkio ministro

2005 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 4-350

ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMO IR NAUDOJIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja elektros energijos vartotojų (tarp jų ir laisvųjų vartotojų) santykius su visuomeniniais tiekėjais, skirstomųjų tinklų operatoriais ir perdavimo sistemos operatoriumi. Taisyklėmis siekiama užtikrinti sąžiningą konkurenciją, aprūpinimo elektros energija patikimumą ir saugumą, atsiskaitymą laiku už suvartotą elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas. Vartotojų santykiams su nepriklausomais tiekėjais Taisyklės taikomos tiek, kiek jų tarpusavio santykių nereglamentuoja sudarytos sutartys.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu (Žin., 2000, Nr. [74-2262](#)), Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu (Žin., 2000, Nr. [66-1984](#); 2004, Nr. [107-3964](#)), Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#)) ir kitais teisės aktais.

3. Taisyklės yra privalomos perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams, elektros energijos visuomeniniams tiekėjams ir elektros energijos vartotojams.

4. Elektros energijos vartotojams tiekama elektros energija yra prekė.

5. Vartoti elektros energiją galima tik šių Taisyklių nustatyta tvarka sudarius atitinkamas sutartis.

6. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos ir apibrėžimai:

Apmokėjimo dokumentas – apskaitos dokumentas, atitinkantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#)) nustatytus reikalavimus, PVM sąskaita-faktūra arba sąskaita-faktūra, atsiskaitomoji knygelė ar kitas dokumentas, jų elektroninis atitikmuo, kurių pagrindu elektros energijos vartotojas atsiskaito kitai sutarties šaliai už patiektą elektros energiją, patiektą ar perduotą į operatoriaus tinklą reaktyviąją energiją, elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas.

Ataskaitinis laikotarpis – laikas (savaitė, mėnuo ar kitas laikotarpis), kai apskaičiuojama per jį patiekta (vartotojui atsiskaitant iš anksto (avansu) – planuojama patiekti) elektros energija, patiekta (planuojama patiekti) ar perduota (planuojama perduoti) į operatoriaus tinklą reaktyvioji energija, suteiktos (planuojamos suteikti) elektros energijos persiuntimo ir kitos su tuo susijusios paslaugos.

Atsiskaitymo terminas – laikas, per kurį vartotojas turi apmokėti už patiektą (vartotojui atsiskaitant iš anksto (avansu) – planuojamą patiekti) elektros energiją, patiektą (planuojamą patiekti) ar perduotą (planuojamą perduoti) į operatoriaus tinklą reaktyviąją energiją, suteiktas (planuojamas suteikti) elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas.

Buitinis vartotojas – fizinis asmuo, perkantis elektros energiją asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti (individualiam gyvenamajam namui, ūkiniam pastatui, daugiabučio gyvenamojo namo arba bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo butui, vasarnamiui, sodo sklypui, garažui ar pan.).

Buitiniams vartotojams prilyginamos sodininkų, nuosavų automobilių garažų savininkų bendrijos, perkančios elektros energiją bendrijų narių sodams, garažams ir (ar) jų bendroms reikmėms, taip pat daugiabučių gyvenamųjų namų arba bendrabučio tipo daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos, arba minėtų namų jungtinės veiklos sutarties dalyvių įgalioti atstovai, arba minėtų namų patalpų savininkų bendrosios nuosavybės objektų administratoriai, perkantys elektros energiją daugiabučių gyvenamųjų namų bendroms reikmėms ir (ar) liftams, bendrabučio tipo daugiabučiams gyvenamiesiems namams (butams, kambariams, bendroms reikmėms ir (ar) liftams).

Elektros apskaitos prietaisai (elektros skaitikliai) – elektros skaitikliai ir juos valdantys laikrodžiai.

Elektros apskaitos įrengimo taškas – elektros tinklo vieta, kur elektros apskaitos prietaisais nustatomas elektros energijos ir reaktyviosios energijos kiekis.

Elektros apskaitos schemos elementai – elektros apskaitos prietaisų prijungimo schemose naudojami elektros apskaitai būtini pagalbiniai įrenginiai ir įtaisai (srovės ir įtampos matavimo transformatoriai, bandymo gnybtynai (ištraukiami arba kištukiniai bandymo blokai, bandymo gnybtynai su šliaužikliais ar pan.), elektros grandinėse įrengti komutaciniai aparatai, sujungimo ir prijungimo gnybtynai bei visi juos jungiantys laidininkai, signalinės relės ar pan.).

Elektros apskaitos spinta – spinta (dėžė) elektros apskaitos prietaisams ir elektros apskaitos schemos elementams įrengti.

Elektros energija – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui.

Elektros energijos persiuntimo paslaugos suteikimo vieta – operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riba.

Elektros energijos pirkimo-pardavimo vieta – elektros tinklo taškas, kuriame tiekama elektros energija iš visuomeninio ar nepriklausomo tiekėjo nuosavybės pereina vartotojo nuosavybėn. Šis taškas sutampa su operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riba, jeigu sutartyje nenurodyta kitaip.

Visuomeniniam tiekėjui elektros energijos pirkimo-pardavimo ir elektros energijos persiuntimo paslaugos suteikimo vietos gali sutapti.

Elektros tinklo eksploatavimo riba – elektros tinklo riba, iki kurios operatorius (iš savo pusės) ir vartotojas (iš savo pusės) atsako už tinkamą elektros tinklo eksploatavimą.

Jeigu operatorius ir vartotojas nėra sutarę kitaip, elektros tinklo eksploatavimo riba sutampa su elektros tinklo nuosavybės riba.

Elektros tinklo nuosavybės riba – operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų skiriamoji vieta, kurioje baigiasi vieno iš šių subjektų nuosavybė ir prasideda kito arba baigiasi nuomininko ar valdytojo, kuris yra sutarties šalis, teisės naudoti savininko turtą ir prasideda operatoriaus nuosavybė. Jei sutartyje neaptarta kitaip, nuomininkas privalo laikytis operatoriaus ir savininko nustatytos elektros tinklo nuosavybės ribos.

Laisvasis vartotojas – vartotojas, turintis teisę laisvai pasirinkti elektros energijos tiekėją Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka.

Leistinoji naudoti galia – didžiausia galia, kurią vartotojas gali naudoti iš operatoriaus tinklų bet kuriuo metu elektros energijos pirkimo-pardavimo vietoje. Leistinoji naudoti galia nurodoma operatoriaus vartotojui išduodamame techninių sąlygų apraše, o jas įvykdžius – elektros energijos pirkimo-pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartyse, nuosavybės ribų aktuose ar kituose dokumentuose.

Naujasis vartotojas – juridinis ar fizinis asmuo, jungiantis savo elektros įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų, arba esamas vartotojas, pageidaujantis padidinti elektros įrenginių leistiną naudoti galią, keisti elektros aprūpinimo patikimumą ar įrengtąjį vienfazį atvadą trifaziu.

Nepriklausomas tiekėjas – asmuo, tiekiantis elektros energiją laisviesiems vartotojams ir turintis atitinkamą licenciją vykdyti šią veiklą.

Neteisėtas elektros energijos vartojimas – tai toks atvejis, kai:

a) juridinis ar fizinis asmuo savavališkai prijungė elektros energijos įrenginius ar imtuvus prie operatoriaus elektros tinklo ir vartoja elektros energiją;

b) vartotojas sugadina elektros apskaitos prietaisus ar apskaitos schemos elementus taip, kad sugadinimas matomas (pažeistas elektros skaitiklio stiklas, korpusas, gnybtų trinkelė ar pan., sugadintas matavimo transformatorius, bandymo gnybtynas, laidininkai ar kita; pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros apskaitos prietaiso, elektros apskaitos schemos elemento, elektros apskaitos spintos ar kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, naudojamos mechaninės priemonės skaitiklio diskui stabdyti; pakeista elektros apskaitos prietaiso prijungimo schema ar pan.);

c) vartotojas kitaip paveikia elektros apskaitos prietaisą, apskaitos schemas elementus, klastoja elektros energijos apskaitos prietaiso ar apskaitos schemas elementų gamyklines ir (arba) operatoriaus uždėtas plombas ir per patikrinimą šios vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio ar sąmoningo gadinimo negalima pamatyti (išorinio magnetinio lauko poveikis, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi specialiaisiais prietaisais, elektros apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas, elektros imtuvai prijungti prieš apskaitą arba be jos įrengiant paslėptą atvadą, ar pan.).

Nuomininkas – asmuo, sudaręs sutartį dėl savininko daikto ar jo dalies nuomos. Nuomininkams šiose Taisyklėse prilyginami ir kiti asmenys, naudojantys savininko daiktą ar jo dalį kitais teisėtais pagrindais.

Operatorius – perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatorius.

Perdavimas – elektros energijos persiuntimas perdavimo tinklais.

Perdavimo sistemos operatorius – juridinis asmuo, nuosavybės ar kita teise valdantis perdavimo tinklus, atliekantis nacionalinę balansavimo ir sisteminių paslaugų teikimo funkcijas.

Persiuntimo paslauga – elektros energijos perdavimas ir (ar) skirstymas iki sutartyje nustatytos ribos.

Savininkas – nuosavybės teisę į daiktą realizuojantis asmuo ar teisėtas daikto valdytojas, realizuojantis valdymo teisę, kaip savarankišką daiktinę teisę, kuri yra pagrindas nuosavybės teisei į daiktą pagal įgyjamąją senatį įgyti, valdymą įregistravęs viešame registre.

Skirstymas – elektros energijos persiuntimas skirstomaisiais tinklais.

Skirstomųjų tinklų operatorius – juridinis asmuo, nuosavybės ar kita teise valdantis, eksploatuojantis, prižiūrintis ir plėtojantis skirstomuosius tinklus, esančius jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje, pagal skirstomųjų tinklų naudotojų poreikius.

Sutartinis elektros energijos kiekis – elektros energijos pirkimo-pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartyje nustatytas elektros energijos kiekis, kurį per nustatytus laikotarpius vartotojas įsipareigoja nupirkti, tiekėjas patiekti, o operatorius persiųsti.

Sutartis – elektros energijos pirkimo-pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartis, taip pat vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklo sutartis priklausomai nuo to, kaip to reikalauja Taisyklių kontekstas.

Tiekėjas – visuomeninis ar nepriklausomas tiekėjas.

Tiekimas – elektros energijos pardavimas vartotojui.

Tinklų priežiūros darbai – tinklų įrenginių veikimo stabilumą, patikimumą ir kokybę užtikrinantys veiksmai.

Vartotojas (abonentas) – asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie perdavimo arba skirstomųjų tinklų ir kuris perka elektros energiją vartojimo tikslams.

Vartotojo atstovas – asmuo, atstovaujantis vartotojui, vartotojo pilnamečiai šeimos nariai, artimieji, giminaičiai, kartu su pastaruoju naudojantys vartotojo objektą (butą, pastatą, statinį ar pan.), ar kiti asmenys, laikinai naudojantys minėtą objektą (nuomininkai, panaudos gavėjai, laikinieji gyventojai ar pan.).

Visuomeninis tiekėjas – juridinis asmuo, įpareigotas tiekti elektros energiją jo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esantiems vartotojams pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme nustatytus elektros rinkos liberalizavimo etapus ir laisviesiems vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo tiekėjo.

Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, kituose įstatymuose ir teisės aktuose (toliau – teisės aktai).

II. VARTOTOJŲ ELEKTROS ĮRENGINIŲ PRIJUNGIMO PRIE OPERATORIŲ ELEKTROS TINKLŲ SĄLYGOS

7. Įrengti ir (ar) plėtoti elektros tinklus perdavimo ir skirstymo veiklos licencijose nurodytose teritorijose, taip pat jungti asmenų elektros įrenginius prie elektros tinklų turi teisę tik

atitinkamų licencijų turėtojai. Teritorija, kurioje atitinkamas asmuo turi išskirtines skirstymo veiklos vykdymo teises, nurodoma skirstymo paslaugos licencijoje.

8. Asmenų elektros įrenginiai jungiami prie skirstomųjų tinklų, išskyrus atvejus, kai skirstomųjų tinklų operatorius, kurio elektros energijos skirstymo licencijoje nurodytoje teritorijoje yra asmens elektros įrenginiai, dėl nustatytų techninių arba eksploatacijos reikalavimų atsisako prijungti prie skirstomųjų tinklų minėtus asmens įrenginius. Skirstomųjų tinklų operatoriui dėl nustatytų techninių arba eksploatacijos reikalavimų atsisakius prijungti asmenų elektros įrenginius prie skirstomųjų tinklų, jų elektros įrenginiai gali būti jungiami prie perdavimo tinklų.

9. Projektavimo technines sąlygas naujojo vartotojo elektros įrenginių prijungimui išduoda perdavimo sistemos operatorius arba skirstomųjų tinklų operatorius priklausomai nuo to, prie kurio elektros tinklo jungiami naujojo vartotojo elektros įrenginiai. Naujasis vartotojas turi pateikti operatoriui visus duomenis, reikalingus elektros įrenginių prijungimui įvertinti ir bendradarbiauti su operatoriumi ieškant optimalaus techninio sprendimo. Ši tvarka taikoma išduodant projektavimo technines sąlygas elektros tinklo rekonstrukcijai, elektros tinklų perkėlimui, aprūpinimo elektra patikimumo kategorijos keitimui, leistinosios naudoti galios didinimui, vienfazio atvado keitimui trifaziu ir kitų prijungimo prie elektros tinklų sąlygų keitimui.

10. Perdavimo ir skirstomieji tinklai plečiami ir rekonstruojami atitinkamai perdavimo sistemos operatoriaus arba skirstomųjų tinklų operatoriaus lėšomis, išskyrus atvejus, kai elektros tinklai plečiami ir rekonstruojami dėl naujųjų vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie tinklų arba dėl naujųjų vartotojų prašymo pakeisti aprūpinimo elektra patikimumo kategoriją, padidinti leistiną naudoti galią, pakeisti vienfazį atvadą trifaziu, pakeisti kitas prijungimo prie tinklų sąlygas arba perkelti elektros tinklus ar elektros įrenginius. Šiais atvejais naujasis vartotojas operatoriui už suteiktas paslaugas apmoka vadovaudamasis Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 326 (Žin., 2002, Nr. [94-4061](#); 2004, Nr. [159-5826](#)), nustatyta tvarka ir sąlygomis.

11. Naujųjų vartotojų elektros įrenginiai prie elektros tinklų prijungiami tik tada, kai naujasis vartotojas, vadovaudamasis Elektros įrenginių įrengimo taisyklėmis ir kitų teisės aktų reikalavimais, yra įrengęs savo elektros įrenginius, įvykdamas Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklėse, kituose teisės aktuose, elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų sutartyje ir projektavimo techninėse sąlygose nustatytus reikalavimus ir sąlygas ir sudaręs su operatoriumi elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartį ir (ar) su tiekėju elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį.

12. Prijungiami vartotojo elektros įrenginiai turi atitikti elektros įrenginių įrengimą ir saugų eksploatavimą (techninę saugą) reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. Išvadas dėl atitikties reikalavimams pateikia Valstybinė energetikos inspekcija prie Ūkio ministerijos.

13. Vartotojas savo vidaus elektros tinklus privalo naudoti tik savo poreikiams – jam priklausantiems elektros imtuvams aprūpinti elektros energija, laikydamasis nustatytų vartotojo elektros įrenginių prijungimo prie operatoriaus elektros tinklų sąlygų ir nepažeisdamas operatoriaus ir kitų asmenų teisių ir teisėtų interesų. Vartotojas neturi teisės prie savo vidaus elektros tinklo jungti kitų vartotojų ar asmenų elektros įrenginius ir imtuvus arba tiesti ar rekonstruoti savo tinklus už jam nuosavybės teise ar valstybinės (savivaldybės) žemės sklypo nuomos teise priklausančio žemės sklypo ribų, išskyrus atvejus, kai kitų asmenų elektros įrenginiai prie vartotojo vidaus tinklo yra teisėtai prijungti iki 2002 m. sausio 1 d. arba toks elektros įrenginių ir (ar) imtuvų prijungimas arba tinklų tiesimas ar rekonstrukcija yra suderinti su operatoriumi, turinčiu licenciją toje teritorijoje verstis skirstymo veikla.

14. Vartotojas privalo eksploatuoti, prižiūrėti ir remontuoti savo vidaus elektros tinklą taip, kad nepažeistų kitų vartotojų ar asmenų, kurių elektros įrenginiai ir elektros imtuvai yra prijungti prie vartotojo vidaus elektros tinklo, teisių ir teisėtų interesų. Asmenys, kurių elektros įrenginiai ir elektros imtuvai yra prijungti prie vartotojo vidaus elektros tinklo, vartotojui pareikalavus, privalo padengti pagrįstas ir protingas vartotojo faktines išlaidas, vartotojo patirtas perduodant šiam

asmeniui elektros energiją. Vartotojas neturi teisės vienašališkai atjungti kitų vartotojų ar kitų asmenų elektros įrenginių ir imtuvų ar nutraukti jų aprūpinimą elektros energija. Vartotojas turi teisę nutraukti kitų asmenų, kurių elektros įrenginiai ir imtuvai yra prijungti prie vartotojo vidaus elektros tinklo, aprūpinimą elektros energija tik tuo atveju, kai šie asmenys nevykdo savo prievolės padengti pagrįstas ir protingas vartotojo faktines išlaidas, vartotojo patirtas perduodant elektros energiją šiems asmenims. Operatorius neatsako už aprūpinimo elektros energija nutraukimą, jei aprūpinimas elektra nutraukiamas dėl vartotojo, per kurio vidaus elektros tinklą yra prijungti kiti vartotojai, tinklo gedimų, sutrikimų ar avarių ar vartotojo neteisėtų veiksmų (neveikimo). Tuo atveju, kai yra keičiamos kitų asmenų elektros įrenginių ir imtuvų prijungimo prie vartotojo vidaus elektros tinklo sąlygos (keičiamas aprūpinimo elektros energija patikimumas, didinama leistinoji naudoti galia, vienfazis atvadas keičiamas trifaziu ar keičiamos kitos prijungimo sąlygos) ir dėl tokių prijungimo sąlygų keitimo reikia atlikti vartotojo, prie kurio vidaus tinklo yra prijungti kitų asmenų elektros įrenginiai ir imtuvai, vidaus tinklo pertvarkymą ar rekonstrukciją, tiesti naujus elektros tinklus arba padidinti leistiną naudoti galią, toks kitų asmenų prijungimo prie vartotojo vidaus elektros tinklo sąlygų keitimas turi būti suderintas su operatoriumi, turinčiu licenciją toje teritorijoje verstis skirstymo veikla, arba tokių asmenų elektros įrenginiai turi būti jungiami prie operatoriaus skirstomųjų elektros tinklų bendra šiose Taisyklėse ir Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

15. Vartotojas savo elektros įrenginius privalo naudoti, eksploatuoti ir prižiūrėti laikydamasis elektros įrenginių naudojimą ir eksploatavimą reglamentuojančių teisės aktų ir kitų teisės aktų reikalavimų. Vartotojo elektros įrenginius naudojantys, eksploatuojantys ir prižiūrintys elektrotechnikos darbuotojai privalo turėti reikiamą kvalifikaciją ir leidimus (atestatus), jei tokių reikalauja teisės aktai.

16. Prijungti bet kokius elektros energiją generuojančius šaltinius prie vartotojo elektros tinklo galima tik įvykdžius operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo išduotas projektavimo technines sąlygas, Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklių ir kitų teisės aktų reikalavimus bei gavus Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos išvadą, nurodytas Taisyklių 12 punkte.

17. Vartotojo vidaus elektros tinklo, elektros įrenginių pakeitimai, neatitinkantys nustatytų prijungimo prie elektros tinklų sąlygų, gali būti atliekami tik suderinus su operatoriumi.

18. Draudžiama savavališkai prijungti įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų ir elektros įrenginių.

III. ELEKTROS TINKLŲ NUOSAVYBĖS RIBŲ NUSTATYMO PRINCIPAI

19. Elektros tinklo nuosavybės riba tarp operatoriaus ir vartotojo nustatoma pagal tinklų turtinį priklausymą ir nurodoma elektros tinklų nuosavybės ribų akte arba sudarytoje sutartyje. Jungiant vartotojo įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų, elektros tinklų nuosavybės riba nustatoma žemos įtampos (0,4 kV) tinklo dalyje, išskyrus atvejus, kai vartotojo turimų elektros imtuvų maitinimui būtina vidutinė (6,10 kV) įtampa.

20. Kiekviena iš sutarties šalių, laikydamasi aplinkos apsaugos reikalavimų, atsako už savo tinklo elektros įrenginių priežiūrą, eksploatavimą ir atitiktį teisės aktų reikalavimams.

21. Nustatant elektros tinklų nuosavybės ribas, jeigu išduotose projektavimo techninėse sąlygose ir (ar) sutartyje nėra nustatyta kitaip, laikomasi šių pagrindinių principų:

21.1. jei įvadinė elektros linija (oro ar kabelių linija) yra operatoriaus nuosavybė, o transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesniosios įtampos įrenginiai, galios transformatorius ir žemesniosios įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant įvadinės elektros linijos (kabelio, oro linijos) prijungimo gnybtų (izoliatorių);

21.2. jei transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesniosios įtampos įrenginiai yra operatoriaus nuosavybė, o galios transformatorius ir žemesniosios įtampos įrenginiai

– vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus aukštesniosios įtampos jungčių prijungimo gnybtų;

21.3. jei transformatorių pastotėje (transformatorinėje) esantys aukštesniosios įtampos įrenginiai ir galios transformatorius yra operatoriaus nuosavybė, o žemesniosios įtampos įrenginiai – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant galios transformatoriaus žemesniosios įtampos jungčių (šynų, oro ar kabelių linijų ar pan.) į vartotojo įrenginius prijungimo gnybtų;

21.4. jei visa transformatorių pastotė (transformatorinė) yra operatoriaus nuosavybė, o iš jos nutiestos žemesniosios įtampos elektros linijos (oro ar kabelių linijos) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančių iš transformatorių pastotės (transformatorinės) linijų prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

21.5. jei vartotojui numatoma elektros energiją tiekti iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo) ar skirstomojo punkto, kuris yra operatoriaus nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant išeinančios iš tranzitinės skirstomosios spintos (skydo) ar skirstomojo punkto linijos prijungimo gnybtų arba ant išvadų ir oro elektros linijos laidų prijungimo gnybtų;

21.6. jei įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) yra operatoriaus nuosavybė, o vartotojui nutiesta elektros linija (oro ar kabelių linija) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant vartotojo elektros linijos prijungimo gnybtų įvadinėje elektros apskaitos spintoje (skydelyje);

21.7. jei atvadas į įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) yra operatoriaus nuosavybė, o įvadinė elektros apskaitos spinta (skydelis) – vartotojo nuosavybė, nuosavybės riba nustatoma ant atvado prijungimo gnybtų įvadinėje elektros apskaitos spintoje (skydelyje).

22. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose arba bendrabučio tipo daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros tinklo nuosavybės riba tarp operatoriaus ir vartotojo (-ų) nustatoma ant atvado prijungimo gnybtų namo įvadinėje elektros skirstomojoje (elektros apskaitos skirstomojoje) spintoje (skydelyje), jeigu sutartyje nenurodyta kitaip.

23. Jungiant naujųjų vartotojų elektros įrenginius prie operatoriaus tinklų arba rekonstruojant vartotojams įrengtus atvadás, elektros tinklų nuosavybės riba nustatoma vadovaujantis pirmiau minėtais principais.

24. Visus Taisyklių 21 ir 22 punktuose nurodytose elektros tinklo nuosavybės ribose esančius prijungimo gnybtus prižiūri skirstomojo tinklo (o jei vartotojo elektros įrenginiai yra prijungti prie perdavimo tinklo – perdavimo sistemos) operatorius.

25. Vartotojas turi teisę pagal tarpusavio sutartį jam priklausančius elektros įrenginius perduoti eksploatuoti operatoriui, kitam fiziniam arba juridiniam asmeniui, turinčiam nustatyta tvarka Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos išduotą leidimą (atestatą) verstis šia veikla.

IV. SUTARČIŲ SUDARYMAS

26. Vartotojas, prieš pradėdamas vartoti elektros energiją, privalo sudaryti šias sutartis:

26.1. jeigu vartotojas (tarp jų ir laisvasis vartotojas) ketina pirkti elektros energiją iš visuomeninio tiekėjo, tai jis privalo sudaryti elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju. Elektros energija pagal su visuomeniniu tiekėju sudarytą elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį vartotojui tiekama už visuomeninę elektros energijos kainą, kurioje, be visuomeninio tiekimo kainos, taip pat įvertinama gamintojų elektros energijos pardavimo kaina, elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslaugų kainos. Vartotojui sudarius elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju, elektros energijos persiuntimo sutartis su operatoriumi nesudaroma;

26.2. jeigu laisvasis vartotojas ketina pirkti elektros energiją iš nepriklausomo tiekėjo, tai laisvasis vartotojas privalo sudaryti su nepriklausomu tiekėju elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį, o su operatoriumi, prie kurio elektros tinklų yra prijungti vartotojo elektros įrenginiai, – elektros energijos persiuntimo paslaugos sutartį. Elektros energijos persiuntimo paslaugos kainoje turi būti įvertinta ir elektros energijos perdavimo paslaugos kaina.

27. Su vartotojais sudaromos sutartys, nurodytos Taisyklių 26 punkte (išskyrus sutartis, sudaromas su buitinais vartotojais) yra terminuotos. Jeigu sutartyje nėra nurodyta kitaip, nė vienai sutarties šaliai iki termino pabaigos nepareiškus apie sutarties nutraukimą, pakeitimą arba apie naujos sutarties sudarymą, ši sutartis kiekvieną kartą laikoma pratęsta tokiame pat terminui ir tomis pat sąlygomis. Jeigu iki sutarties galiojimo termino pabaigos viena sutarties šalis pasiūlo sudaryti naują sutartį, tai šalių santykiams iki naujos sutarties sudarymo taikomos ankstesnės sutarties sąlygos.

28. Su buitinais vartotojais Taisyklių 26 punkte nurodytos sutartys sudaromos neterminuotam laikui, jeigu šalys nesusitaria kitaip.

29. Taisyklių 26 punkte nurodytas sutartis operatoriai ar tiekėjai, esant savininko raštiškam sutikimui, gali sudaryti ne tik su savininkais, bet ir su nuomininkais. Prieš sudarant sutartis su nuomininku, operatoriui ar tiekėjui turi būti pateikti savininko nuosavybės teisę patvirtinantys dokumentai ir teisėtą pagrindą naudotis savininko turtu patvirtinantys dokumentai. Sutartys su nuomininkais sudaromos savininko nurodytam terminui, kuriam suėjus, sutartis pasibaigia, išskyrus atvejus, kai operatorius ir nuomininkas susitaria, esant raštiškam savininko sutikimui, pratęsti sutarties galiojimo terminą ar sudaryti naują terminuotą sutartį.

30. Operatorius ar tiekėjas turi teisę atsisakyti sudaryti sutartį su nuomininku.

31. Vartotojo įrenginių visuma, esanti vienoje geografinėje vietoje ir savarankiškai prijungta prie skirstomųjų ar perdavimo tinklų, gali gauti elektros energiją tik iš vieno – arba nepriklausomo, arba visuomeninio – tiekėjo.

32. Buitinis vartotojas turi teisę vienašališkai neatlygintinai nutraukti sutartį su operatoriumi ir (ar) tiekėju. Vartotojas privalo apie sutarties nutraukimą raštu įspėti operatorių ir (ar) tiekėją prieš 30 kalendorinių dienų ir iki sutarties nutraukimo dienos pranešti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą galutiniam atsiskaitymui būtiną informaciją bei visiškai atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už patiektą elektros energiją bei jos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas, už reaktyviąją energiją.

33. Nepriklausomas tiekėjas prieš sudarydamas arba nutraukdamas elektros energijos pirkimo- pardavimo sutartį su laisvuoju vartotoju, esančiu visuomeninio tiekėjo licencijoje nurodytoje teritorijoje, privalo prieš 30 kalendorinių dienų apie tai raštu pranešti visuomeniniam tiekėjui ir operatoriui, teikiančiam vartotojui elektros energijos persiuntimo paslaugą arba prie kurio elektros tinklų prijungti vartotojo elektros įrenginiai.

34. Laisvasis vartotojas, esantis visuomeninio tiekėjo licencijoje nurodytoje teritorijoje, prieš sudarydamas arba nutraukdamas elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo prieš 30 kalendorinių dienų apie tai raštu pranešti visuomeniniam tiekėjui.

35. Operatorius ir (ar) tiekėjas turi teisę atsisakyti sudaryti sutartį su vartotoju:

35.1. jeigu vartotojas yra skolingas už suvartotą elektros energiją ar už suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas, už reaktyviąją energiją ir (ar) vartotojui pradėtos bankroto, restruktūrizavimo ar likvidavimo procedūros, ir (ar) yra kitų aplinkybių, leidžiančių pagrįstai manyti, kad vartotojas nevykdys savo prievolių pagal sudarytą sutartį ir, operatoriui ar tiekėjui pareikalavus, vartotojas nepateikia visų būsimų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimo ar nesuteikia kitų nurodytų atsiskaitymo garantijų;

35.2. jeigu sutarties negalima sudaryti dėl nuo operatoriaus ar tiekėjo nepriklausančių aplinkybių;

35.3. kitais teisės aktuose nustatytais atvejais.

36. Tiekėjas ir operatorius turi teisę vienašališkai, apie tai ne vėliau kaip prieš 30 kalendorinių dienų raštu (tuo atveju, jei vartotojo buvimo vieta nežinoma, paskelbiant viešai vietinėje periodinėje spaudoje) įspėjęs vartotoją nutraukti su vartotoju sudarytą elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį ir (ar) elektros energijos persiuntimo sutartį, jeigu elektros energijos tiekimas ir (ar) elektros energijos persiuntimas nutrauktas dėl vartotojo kaltės ir neatstatytas ilgiau nei 6 mėnesius arba vartotojas padaro kitokį esminį sutarties pažeidimą. Minėta tvarka nutraukus sutartis su vartotoju, operatorius turi teisę atjungti vartotojo elektros įrenginius nuo operatoriaus

elektros tinklų ir demontuoti elektros apskaitos prietaisus ir elektros atvadą. Atjungti vartotojo elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklų prijungiami Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklėse nustatyta bendra tvarka ir sąlygomis.

37. Tiekėjas ir operatorius turi teisę vienašališkai, apie tai ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius raštu (tuo atveju, jei vartotojo buvimo vieta nežinoma, paskelbiant viešai vietinėje periodinėje spaudoje) įspėjęs vartotoją nutraukti su vartotoju sudarytą elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį ir (ar) elektros energijos persiuntimo sutartį, jeigu vartotojas trisdešimt šešis mėnesius iš eilės nenaudoja elektros energijos. Jeigu vartotojas per 4 mėnesius nuo elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarties ir (ar) elektros energijos persiuntimo sutarties nutraukimo dienos nepateikia tiekėjui ar operatoriui rašytinio prašymo atnaujinti elektros energijos tiekimo ar persiuntimo, operatorius turi teisę atjungti vartotojo elektros įrenginius nuo operatoriaus elektros tinklų ir demontuoti elektros apskaitos prietaisus ir elektros atvadą. Atjungti vartotojo elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklų prijungiami Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklėse nustatyta bendra tvarka ir sąlygomis.

38. Kiekvienas laisvasis vartotojas (išskyrus būtiną vartotoją) sutartyje nustatytu laiku turi nurodyti numatomos pirkti elektros energijos kiekius pagal tiekėjo pateiktus laikotarpius.

V. OPERATORIAUS PAREIGOS VARTOTOJAMS

39. Operatorius yra atsakingas už jam priklausančius elektros tinklus, už jų saugumą, patikimumą, eksploatavimą, priežiūrą, valdymą ir plėtojimą pagal tinklų naudotojų poreikius, taip pat už persiunčiamos elektros energijos apskaitą ir jos diegimą.

40. Operatorius privalo:

40.1. užtikrinti tinklų naudotojams nediskriminuojančias naudojimosi tinklais sąlygas;

40.2. sudaryti sąlygas naudotis elektros tinklais visiems tinklų naudotojams, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma dėl techninių priežasčių;

40.3. organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti jam priklausančiais elektros tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius;

40.4. sudaryti sutartis ir teikti vartotojams elektros energijos persiuntimo paslaugos suteikimo vietoje kokybišką elektros energijos persiuntimo paslaugą, persiųsti kokybišką elektros energiją. Elektros energijos persiuntimo paslaugos ir elektros energijos kokybė turi atitikti sutarties, kokybės standartų, kitų kokybę reglamentuojančių norminių dokumentų nustatytus reikalavimus;

40.5. eksploatuoti, techniškai prižiūrėti, valdyti ir plėtoti elektros tinklus ir jungiamąsias linijas su kitų operatorių tinklais, užtikrinant patikimą elektros tinklų įrenginių veikimą, efektyvų ir saugų elektros energijos persiuntimą, laikydamasis aplinkos apsaugos reikalavimų;

40.6. Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka pranešti vartotojams apie numatomus elektros energijos ir galios atjungimus ar apribojimus, nurodydamas jų trukmę ir dydį, taip pat apie planuojamus elektros energijos persiuntimo nutraukimus, jų laiką ir trukmę;

40.7. vadovaujantis teisės aktais, prijungti prie savo elektros tinklų naujųjų vartotojų, elektros įrenginius, esančius veiklos licencijoje nurodytose teritorijose, pagal atitinkamus techninius norminius dokumentus ir projektavimo technines sąlygas;

40.8. Taisyklių ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atjungti nuo elektros tinklų vartotoją, nesilaikančio sutartyje nurodytų reikalavimų, elektros įrenginius;

40.9. ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki kainų ir tarifų padidinimo raštu ar kitais būdais pranešti būtinams vartotojams apie kainų padidėjimą;

40.10. informuoti vartotoją apie pastebėtus gedimus, nelaimingus atsitikimus, įvykusius vartotojo elektros įrenginiuose;

40.11. užtikrinti, kad vartotojui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti persiuntimo paslaugos apmokėjimo dokumentai;

40.12. atlyginti vartotojui tiesioginius nuostolius, kai operatorius nevykdo sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų įsipareigojimų;

40.13. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

41. Skirstomųjų tinklų įmonė, kai jos turimoje elektros energijos skirstymo licencijoje nurodytoje teritorijoje kitam asmeniui neišduota visuomeninio tiekėjo licencija, privalo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka vykdyti ir elektros energijos visuomeninio tiekėjo veiklą.

42. Skirstomųjų tinklų operatorių ir perdavimo sistemos operatoriaus tarpusavio teisės ir pareigos teikiant paslaugas vartotojams nustatomos teisės aktuose ir tarpusavio sutartyse.

VI. VISUOMENINIO TIEKĖJO PAREIGOS

43. Visuomeninis tiekėjas privalo:

43.1. nediskriminuojančiomis sąlygomis sudaryti sutartis ir tiekti elektros energiją visiems to pareikalavusiems vartotojams, esantiems išduotoje licencijoje nurodytoje teritorijoje, įskaitant ir laisvuosius vartotojus, nepasirinkusius nepriklausomo tiekėjo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka paskelbtomis visuomeninėmis elektros energijos kainomis ir tarifais;

43.2. pirkti elektros energiją pagal Prekybos elektros energija taisykles;

43.3. ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį iki kainų ir tarifų padidinimo raštu ar kitais būdais privalo pranešti buitiniams vartotojams apie kainų padidėjimą;

43.4. užtikrinti, kad vartotojui sutartyje nustatytu laiku ir būdu būtų pateikti elektros energijos apmokėjimo dokumentai;

43.5. ne rečiau kaip kartą per metus pateikti vartotojams informaciją apie tiekėjo nupirkto iš gamintojų elektros energijos kiekį naudojant atskiras energijos išteklių rūšis (sunaudoto kuro balansas) ir informaciją arba nuorodą į informaciją apie gamintojų, iš kurių tiekėjas pirkė elektros energiją, gamybos poveikį aplinkai, atsižvelgiant į CO₂ ir radioaktyviųjų atliekų išmetimą dėl atitinkamo kuro mišinio naudojimo.

Šio papunkčio reikalavimai taikomi ir nepriklausomiems tiekėjams, tiekiantiems elektros energiją laisviesiems vartotojams;

Papildyta punktu:

Nr. [4-184](#), 2006-05-22, Žin., 2006, Nr. 61-2227 (2006-05-31), i. k. 1062020ISAK0004-184

43.6. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

Punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [4-184](#), 2006-05-22, Žin., 2006, Nr. 61-2227 (2006-05-31), i. k. 1062020ISAK0004-184

44. Tuo atveju, kai toje pačioje teritorijoje visuomeninio tiekimo veiklą vykdo ne skirstomųjų tinklų operatorius, o kitas asmuo, kuriam išduota visuomeninio tiekimo licencija, visuomeninio tiekėjo ir skirstomųjų tinklų operatoriaus tarpusavio teisės ir pareigos teikiant paslaugas vartotojams nustatomos teisės aktuose ir tarpusavio sutartyse.

VII. VARTOTOJO PAREIGOS VISUOMENINIAM TIEKĖJUI IR OPERATORIUI

45. Kiekvienas vartotojas privalo:

45.1. prieš pradėdamas vartoti elektros energiją, sudaryti Taisyklių 26 punkte nurodytas sutartis;

45.2. užtikrinti tinkamą jam priklausančių ir (ar) eksploatuojamų elektros įrenginių ir prietaisų būklę ir užtikrinti saugų įrenginių eksploatavimą pagal sutarties ir teisės aktų reikalavimus;

45.3. laikytis sutartyse nustatytų režimų;

45.4. jei nenustatyta kitaip, sutartyje nurodytu laiku užrašyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir pateikti operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui nustatytos formos dokumentą.

Dokumento su rodmenimis pateikimo būdas (paštu, per kurjerį, faksu, elektroniniu paštu, apmokėjimo dokumente ar pan.) nustatomas sutartyje;

45.5. sutartyje nustatytais terminais ir tvarka pagal galiojančias kainas bei tarifus atsiskaityti su operatoriumi ar visuomeniniu tiekėju už patiektą elektros energiją, reaktyviąją energiją, suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas ir (ar) galią;

45.6. įrengti, naudoti ir eksploatuoti savo elektros įrenginius taip, kad jie neblogintų elektros energijos kokybės;

45.7. įrengiant elektros įrenginius ir vidaus tinklą, nustatyti ir užtikrinti optimalią vartotojo elektros įrenginių schemą, numatyti ir įgyvendinti priemonės galimiems nuostoliams dėl elektros energijos persiuntimo ir tiekimo nutraukimo sumažinti ar jų išvengti;

45.8. savo veiksmais ar neveikimu nekelti grėsmės operatoriaus elektros tinklų, kitų asmenų elektros įrenginių ar prietaisų normaliam veikimui, nesudaryti sąlygų trikdžiams, turintiems neigiamą įtaką elektros energijos kokybei, leisti operatoriui patikrinti vartotojo vidaus tinklų ir įrenginių būklę bei teikti visą pagrįstai reikalaujamą informaciją, susijusią su vartotojo elektros tinklų ir įrenginių prijungimo schemomis, būkle ir veikimu;

45.9. operatoriui Taisyklėse, teisės aktuose ir sutartyje nurodytais atvejais ir tvarka pareikalavus atjungti nuo elektros tinklų vartotojo įrenginius, per operatoriaus nustatytą terminą įvykdyti šį reikalavimą;

45.10. vykdyti operatoriaus įpareigojimus pertvarkyti, rekonstruoti ar suremontuoti vartotojui priklausančius elektros apskaitai naudojamus elektros apskaitos schemas elementus, kai jie netenkina teisės aktų reikalavimų, atvadus, elektros apskaitos spintas (skydelius), kai atvado elementai (kabelis, laidas, izoliatoriai ar pan.) arba elektros apskaitos spinta (skydelis) susidėvi ar neatitinka teisės aktų reikalavimų;

45.11. nedelsiant informuoti operatorių apie:

45.11.1. visus elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemas elementų gedimus, elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemas elementų, kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų plombų pažeidimus ar nutraukimus, taip pat apie nepagrįstą pagal elektros apskaitos prietaisus elektros energijos suvartojimo sumažėjimą arba padidėjimą;

45.11.2. apie elektros energijos persiuntimo sutrikimus. Teisės aktuose nustatytais atvejais apie elektros energijos persiuntimo sutrikimus turi būti informuota ir Valstybinė energetikos inspekcija prie Ūkio ministerijos;

45.11.3. apie operatoriaus elektros įrenginių, esančių vartotojo patalpose ar teritorijoje, gedimus;

45.11.4. apie visus jam žinomus nelaimingus atsitikimus, įvykusius operatoriaus elektros įrenginiuose. Apie tokius nelaimingus atsitikimus ir nelaimingus atsitikimus vartotojo elektros įrenginiuose turi būti informuota Valstybinė energetikos inspekcija prie Ūkio ministerijos;

45.12. atlyginti operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui tiesioginius nuostolius, kai vartotojas nevykdo sutartyje, Taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

45.13. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas. 46. Vartotojas, išskyrus būtiną vartotoją, privalo:

46.1. elektros įrenginiams eksploatuoti skirti arba samdyti darbuotojus, turinčius reikiamą kvalifikaciją ir teisę atlikti darbus elektros įrenginiuose;

46.2. laiku pateikti operatoriui nustatytų žiemos ir vasaros režiminių dienų vartotojo naudojamos aktyviosios ir reaktyviosios galios grafikus, jeigu tai yra numatyta sutartyje arba to pareikalauja operatorius;

46.3. operatoriaus įgaliotiems darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, bet kuriuo paros metu leisti matuoti naudojamą elektros galią, įtampos dydį, kontroliuoti kitus elektros energijos parametrus, kontroliuoti elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, prižiūrėti ir tikrinti elektros apskaitos prietaisus, elektros energijos apskaitos schemų elementus, jų plombas, jų veikimą, nustatyti apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.).

Operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui įtarus, kad vartotojas elektros energiją vartoja neteisėtai, vartotojas privalo leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, patikrinti vartotojo eksploatuojamus elektros įrenginius;

46.4. vykdyti nurodyto apribojimo ir atjungimo reikalavimus pagal operatoriaus sudarytus ir vartotojui praneštus apribojimo ir atjungimo grafikus;

46.5. laikytis operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių veikimo tvarkos;

46.6. sutartyje nustatytu laiku nurodyti numatomos pirkti elektros energijos kiekius pagal visuomeninio tiekėjo ir (ar) operatoriaus pateiktus laikotarpius;

46.7. vykdyti kitas teisės aktuose nustatytas pareigas.

47. Buitiniai vartotojai privalo leisti operatoriaus darbuotojams, pateikusiems tarnybinius pažymėjimus, matuoti naudojamą elektros galią, įtampos dydį, kontroliuoti kitus elektros energijos parametrus, prižiūrėti ir eksploatuoti buitinio vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.), įrengti, keisti, prižiūrėti ir tikrinti elektros apskaitos prietaisus ir elektros apskaitos schemas elementus, jų plombas, jų veikimą, taip pat nustatyti apskaitos prietaisų rodmenis. Operatoriui įtarus, kad buitinis vartotojas elektros energiją vartoja neteisėtai, operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo darbuotojai, dalyvaujant buitiniam vartotojui ar jo atstovui, turi teisę tikrinti buitinio vartotojo eksploatuojamus elektros įrenginius. Operatorius turi organizuoti darbą taip, kad visi Taisyklių šiame punkte minėti veiksmai buitinio vartotojo patalpose ar teritorijoje būtų vykdomi nuo 8 iki 22 valandos, išskyrus atvejus, kai buitinis vartotojas sutinka, kad darbai būtų atliekami ir kitu laiku.

VIII. ELEKTROS APSKAITOS ĮRENGIMAS IR EKSPLOATAVIMAS

48. Vartotojų elektros apskaitų įrengimą ir priežiūrą organizuoja tas operatorius, prie kurio elektros tinklo prijungiami ar prijungti vartotojo elektros įrenginiai.

49. Vartotojų elektros apskaitos įrengiamos vadovaujantis Elektros įrenginių įrengimo taisyklėse ir kituose teisės aktuose nurodytais techniniais elektros apskaitos prietaisų įrengimo vietų, elektros skaitiklių, matavimo transformatorių ir kitų elektros apskaitos schemas elementų reikalavimais.

50. Elektros apskaitos prietaisai ir elektros apskaitos schemas elementai yra elektros tinklo neatskiriamosios dalys.

51. Elektros apskaita įrengiama operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riboje arba kitoje (sutartyje ar naujojo vartotojo elektros įrenginių prijungimui prie elektros tinklų išduotose projektavimo techninėse sąlygose) nurodytoje elektros tinklo vietoje.

52. Nustatytuose elektros apskaitos prietaiso įrengimo taškuose elektros apskaitos prietaisus savo lėšomis įrengia ir prižiūri operatorius.

53. Atsižvelgiant į vartotojui leistiną naudoti galią ir įtampą elektros apskaitos prietaisų įrengimo taškuose, elektros apskaitos schemose gali būti naudojami elektros apskaitos schemas elementai. Šie elementai pagal technines galimybes ir elektros apskaitos įrengimo tašką, nustatytą sutartyje ar projektavimo techninėse sąlygose, gali būti įrengti tiek operatoriaus, tiek vartotojo elektros tinkle. Elektros apskaitos schemas elementus ir elektros apskaitos spintą savo lėšomis įrengia ir juos prižiūri ta sutarties šalis, kurios įrenginiuose yra elektros apskaitos įrengimo taškas. Visais atvejais elektros apskaitos prietaisų ir elektros apskaitos schemas elementų prijungimo schema turi būti suderinta su operatoriumi.

54. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose elektros apskaitos prietaisai, neatsižvelgiant į nustatytas nuosavybės ribas, turi būti įrengiami kiekvienam butui atskirai bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai elektros apskaitos prietaisams skirtose patalpose ar pan.). Jei minėtuose namuose elektros apskaitos prietaisai įrengti butuose, taip pat kai kiekvienam butui nėra įrengti atskiri teisės aktų reikalavimus atitinkantys operatoriui priklausantys elektros apskaitos prietaisai ir atsiskaitoma pagal gyvenamojo namo įvadinio elektros apskaitos

prietaiso rodmenis, tai rekonstruojant (pertvarkant) namą elektros apskaitos prietaisus būtina įrengti atskirai kiekvienam butui bendrojo naudojimo patalpose (laiptinėse, koridoriuose arba specialiai elektros apskaitos prietaisams skirtose patalpose ar pan.) įrengtose įvadinėse elektros apskaitos spintose (skydeliuose). Kai norima pagal teisės aktų reikalavimus įrengti elektros apskaitos prietaisus ir toks įrengimas yra įmanomas tik rekonstravus (pertvarkius) vidaus tinklą, pastarąjį savo lėšomis rekonstruoja daugiabučio gyvenamojo namo savininkai.

55. Daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose taip pat įrengiami elektros apskaitos prietaisai elektros energijai, vartojamai bendroms namo reikmėms (vestibiuliams, laiptinėms ir rūsiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, liftui ir kitoms bendroms reikmėms), apskaityti. Šie apskaitos prietaisai įrengiami namo įvadinėje elektros skirstomojoje spintoje (skydelyje) arba greta jos.

56. Kai nustatyta, kad buitinis vartotojas neteisėtai vartojo elektros energiją ar neįsileido operatoriaus darbuotojų patikrinti elektros apskaitos prietaisų ir elektros įrenginių, vartotojas pagal operatoriaus nurodymą privalo savo lėšomis įrengti įvadinę elektros apskaitos spintą (skydelį) lauke, operatoriaus darbuotojams ištiesą parą laisvai prieinamoje vietoje arba apmokėti operatoriui elektros apskaitos įrengimo sąnaudas.

57. Priėjimai prie elektros apskaitos prietaisų turi būti laisvi. Draudžiama dėti bet kokius daiktus ant elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos spintų (skydelių) arba į jas.

58. Neteisėto elektros energijos vartojimo prevencijai elektros apskaitose plombuojamos elektros apskaitos prietaisų ir elektros apskaitos schemų elementų srovinės dalys. Paprastai plombuojamos tokios vietos:

58.1. ant elektros skaitiklio gaubto turi būti gamintojo ir metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos, o ant gnybtų trinkelės dangtelio, daugiatarfio elektroninio elektros skaitiklio optinės sąsajos ir srovės kilpų išėjimų, elektros skaitiklius valdančių laikrodžių programų nustatymo klavišų ir gnybtų dangtelių – operatoriaus plombos;

58.2. ant įtampos ir srovės transformatorių korpusų turi būti metrologinę patikrą atlikusios organizacijos plombos arba žymenys;

58.3. operatorius plombuoja įtampos transformatorių, prie kurių prijungti elektros apskaitos prietaisai, antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, minėtų transformatorių skyriklių pavaras, srovės transformatorių antrinius gnybtus arba narvelių, kuriuose transformatoriai įrengti, duris, visų apskaitos prietaisų ir grandinių sujungimo ir prijungimo gnybtus, taip pat, kai elektros energija tiekama 0,4 kV elektros linijomis, atvaduose prieš elektros apskaitą įrengtų komutacinių aparatų srovinės dalis ar sujungimų gnybtų dėžutes, 0,4 kV skirstyklose įvadinių narvelių duris.

59. Jei vartotojui įrengta įvadinė elektros apskaitos spinta su joje įrengtų elektros apskaitos prietaisų, atvado atjungimo komutacinių aparatų srovės transformatoriais, bandymo bloku (gnybtynu) ar pan., tai plombuojamos minėtos spintos durys arba, jei įrengtas vidinis apsauginis dangtis, tai dangtis, įvadinės apskaitos spintos vyriai.

60. Atsižvelgiant į elektros apskaitos schemą, gali būti plombuojamos ir kitos elektros apskaitos prietaisų ir įrenginių dalys. Operatorius turi teisę nustatyti konkrečias plombuojamas vietas, su kuriomis turi būti supažindintas vartotojas ar jo atstovas.

61. Visais atvejais nenuėmus plombų vartotojui turi būti suteikta galimybė iš indikatorių vizualiai nuskaityti elektros skaitiklio ir jį valdančio laikrodžio informaciją.

62. Jei sutartyje su vartotoju nenustatyta kitaip, už elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemose naudojamos įrangos ir įtaisų bei visų plombų apsaugą atsako objekto ir (ar) įrenginių, kuriuose jie įrengti, savininkai arba nuomininkai.

63. Matavimo transformatoriai, prie kurių prijungti elektros apskaitos prietaisai, įrengiami, perkeliama ir keičiami tik sutikus ir dalyvaujant operatoriaus įgaliotam atstovui.

64. Elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemos elementų gadinimas, falsifikavimas, plombų pažeidimas ar be operatoriaus sutikimo išardymas, savavališkas elektros apskaitos schemos keitimas, siekiant sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, kitoks elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų

paveikimas arba savavališkas elektros įrenginių prijungimas prie operatoriaus tinklo yra šių Taisyklių nuostatų pažeidimas, už kurį asmuo atsako įstatymų nustatyta tvarka. Tokiam vartotojui taikomos ir kitos atitinkamos šių Taisyklių nuostatos.

IX. APRŪPINIMO ELEKTRA PATIKIMUMAS

65. Aprūpinimo elektra patikimumas iki operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės ribos nustatomas vartotojo ir operatoriaus ar tiekėjo susitarimu. Tuo atveju, jei operatoriaus ir (ar) tiekėjo su vartotoju sudaryta sutartis nenustato aprūpinimo elektra patikimumo ir galimos aprūpinimo elektra atkūrimo trukmės, taikomas šių Taisyklių 66 punkte nustatytas trečios (III) kategorijos patikimumas nepriklausomai nuo įrengtų elektros linijų ar elektros šaltinių kiekio.

66. Trečia (III) aprūpinimo elektra patikimumo kategorija. Paprastai aprūpinimas elektros energija turi būti atkurtas per 24 valandas (išskyrus atvejus, kai objektyviai reikalingas ilgesnis laikas gedimui, sutrikimui ar avarijai pašalinti, ar atliekamas remontas), išskyrus teisės aktuose ir sutartyse nustatytus atvejus. Paprastai esant trečiai (III) aprūpinimo elektra patikimumo kategorijai vartotojai aprūpinami elektra iš vieno elektros šaltinio.

67. Antra (II) aprūpinimo elektra patikimumo kategorija. Operatorius ir vartotojas gali susitarti dėl antros (II) aprūpinimo elektra patikimumo kategorijos taikymo ir sutartyje numatyti, kad iki operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės ribos įrengiamos elektros linijos iš dviejų elektros šaltinių ir aprūpinimas elektros energija ties operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba turi būti atkurtas nors iš vieno elektros šaltinio per laikotarpį, kuris paprastai turi būti ne ilgesnis nei 6 valandos, jei sutartis nenustato kitokio laikotarpio.

Vieno iš elektros šaltinių remonto metu, nutrūkus aprūpinimui elektra iš likusio kito elektros šaltinio, galimas elektros energijos aprūpinimo pertrūkis iki 24 valandų, išskyrus atvejus, kai objektyviai reikalingas ilgesnis laikas gedimui, sutrikimui ar avarijai pašalinti, atliekamas remontas, ar ilgesnį laiką nustato teisės aktai arba sutartis.

68. Pirmą (I) aprūpinimo elektra patikimumo kategoriją. Operatorius ir vartotojas gali susitarti dėl pirmos (I) aprūpinimo elektra patikimumo kategorijos taikymo ir sutartyje nustatyti, kad iki operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės ribos įrengiamos elektros linijos iš dviejų arba daugiau nepriklausomų elektros šaltinių ir aprūpinimas elektros energija ties operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba turi būti atkurtas nors iš vieno elektros šaltinio per laikotarpį, kuris paprastai turi būti ne ilgesnis nei 2,5 valandos, jei sutartis nenustato kitokio laikotarpio. Operatorius, atsižvelgdamas į įrengtų nepriklausomų elektros šaltinių kiekį, įrengto elektros tinklo schemas ir vartotojo imtuvus, turi teisę pareikalauti, kad vartotojas įsirengtų nepriklausomą autonominių elektros šaltinių ir atitinkamą automatiką.

Nepriklausomų elektros šaltinių remonto metu, nutrūkus aprūpinimui elektra iš likusių kitų nepriklausomų šaltinių, galimas elektros energijos aprūpinimo pertrūkis iki 24 valandų, išskyrus atvejus, kai objektyviai reikalingas ilgesnis laikas gedimui, sutrikimui ar avarijai pašalinti, atliekamas remontas ar ilgesnį laiką nustato teisės aktai arba sutartis. Nepriklausomų elektros šaltinių sąvoka nurodyta Elektros įrenginių įrengimo taisyklėse.

69. Skirstomųjų tinklų operatorius, suteikdamas vartotojui pirmą (I) aprūpinimo elektra patikimumo kategoriją arba nustatydamas trumpesnę aprūpinimo elektra atkūrimo laiką nei 2,5 valandos, turi pirmos (I) kategorijos suteikimą ir (arba) trumpesnį aprūpinimo elektra atkūrimo laiką nei 2,5 valandos nustatymą raštu suderinti su perdavimo sistemos operatoriumi.

70. Aprūpinimo elektra patikimumas ties operatoriaus ir vartotojo elektros tinklų nuosavybės riba gali nesutapti su vartotojo elektros imtuvų kategorijomis. Kai vartotojo elektros imtuvams būtinas ypatingas aprūpinimo elektra patikimumas, o operatoriaus ties nuosavybės riba siūloma elektros energijos aprūpinimo kategorija yra nepakankama, vartotojas gali, o operatoriaus reikalavimu turi įsirengti nuosavus nepriklausomus autonominius elektros šaltinius (vietinė elektros jėgainė, elektros generatorius, akumuliatorių baterija ar pan.).

71. Jei vartotojas yra aprūpinamas iš dviejų ar daugiau elektros šaltinių, jis privalo įrengti savo vidaus elektros tinklą ir automatiką taip, kad operatoriaus ir vartotojo nuosavybės riboje

operatoriui perjungus kitą elektros liniją (elektros šaltinį), vartotojo vidaus tinklas sugebėtų tinkamai aprūpinti savo įrenginius elektros energija vartotojo vidaus tinkle.

72. Vartotojas (išskyrus buitinį vartotoją) privalo įdiegti technines priemones, reikalingas technologiniams procesams saugiai sustabdyti ir galimiems nuostoliams išvengti ar maksimaliai juos sumažinti.

73. Operatorius turi teisę vienašališkai pakeisti sutartyje tarp operatoriaus ir vartotojo nustatytas aprūpinimo elektra patikimumo sąlygas, jei vartotojas nevykdo teisės aktų reikalavimų, nesilaiko sutarties reikalavimų, išduotų techninių sąlygų, nevykdo pagrįstų operatoriaus nurodymų, arba operatoriaus ar vartotojo elektros tinklo techniniai parametrai yra nepakankami užtikrinti sutartyje nurodytoms aprūpinimo elektra patikimumo sąlygoms.

74. Dėl kituose teisės aktuose ir Taisyklėse nustatytų civilinės atsakomybės netaikymo ar atleidimo nuo jos aplinkybių (nenugalimos jėgos, valstybės veiksmų, trečiojo asmens veiksmų, nukentėjusiojo veiksmų arba neveikimo, būtinojo reikalingumo ir kitų) sukeltų elektros įrenginių ir elektros šaltinių avarijų ar sutrikimų likvidavimo ir aprūpinimo elektra nutraukimo trukmė šiame Taisyklių skyriuje neregamentuojama.

X. ATSISKAITYMAI UŽ ELEKTROS ENERGIJĄ, REAKTYVIĄJĄ ENERGIJĄ, ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO IR KITAS SU Tuo SUSIJUSIAS PASLAUGAS

75. Vartotojas, sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su visuomeniniu tiekėju, už elektros energiją, reaktyviąją energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaito su visuomeniniu tiekėju.

76. Vartotojas su visuomeniniu tiekėju už elektros energiją ir elektros energijos persiuntimo paslaugą elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytais terminais atsiskaito Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka visuomeninio tiekėjo nustatytais visuomeninėmis elektros energijos kainomis ir tarifais.

77. Vartotojas, sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, už elektros energiją atsiskaito su nepriklausomu tiekėju, o už reaktyviąją energiją ir už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas – su skirstomųjų tinklų operatoriumi, kurio išduotoje skirstymo veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje yra vartotojo elektros įrenginiai.

78. Tuo atveju, jei vartotojo elektros įrenginiai yra prijungti prie perdavimo sistemos operatoriaus tinklų, už reaktyviąją energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas vartotojas atsiskaito su perdavimo sistemos operatoriumi.

79. Vartotojas su nepriklausomu tiekėju už elektros energiją atsiskaito sutartinėmis kainomis. Su skirstomųjų tinklų operatoriumi ar perdavimo sistemos operatoriumi už elektros energijos persiuntimo paslaugą vartotojas elektros energijos persiuntimo sutartyje numatytais terminais atsiskaito Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka operatorių nustatytais kainomis ir tarifais.

80. Už tiekėjo patiektos elektros energijos ir operatoriaus suteiktų elektros energijos persiuntimo bei kitų su tuo susijusių paslaugų, už reaktyviosios energijos apmokėjimą yra atsakingas vartotojas.

81. Savininkas, perleidęs objektą, kuriame vartojama elektros energija, kito asmens nuosavybėn, privalo nutraukti sutartį ir iki sutarties nutraukimo dienos pranešti elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą galutiniam atsiskaitymui būtiną informaciją bei visiškai atsiskaityti su operatoriumi ir (ar) tiekėju už patiektą elektros energiją bei jos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas, už reaktyviąją energiją. Savininkui, perleidusiam objektą, nutraukus sutartį, naujasis objekto savininkas privalo kreiptis į tiekėją ir (ar) operatorių dėl naujų elektros energijos pirkimo-pardavimo ir (ar) elektros energijos persiuntimo sutarčių sudarymo. Tuo atveju, jei perleidęs objektą asmuo vengia ar dėl kitų priežasčių nenutraukia su tiekėju ir (ar) operatoriumi sudarytų sutarčių, perleidusio objektą asmens ir tiekėjo ir (ar) operatoriaus sudarytos sutartys šiame punkte nustatyta tvarka ir sąlygomis gali būti nutrauktos naujojo savininko prašymu.

82. Tuo atveju, jei objektas yra perleidžiamas kito asmens nuosavybėn, tačiau objektą perleidusio asmens su tiekėju ir (ar) operatoriumi sudarytos sutartys nėra nutrauktos Taisyklėse nustatyta tvarka, naujasis objekto savininkas subsidiariai atsako už perleidusio objektą asmens prievolės atsiskaityti su tiekėju ir (ar) operatoriumi už patiektą elektros energiją, reaktyviąją energiją ir (ar) elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas įvykdymą.

83. Tuo atveju, jei su visuomeniniu tiekėju ir (ar) operatoriumi nėra sudaryta sutartis arba vartotojo neįmanoma nustatyti, už patiektą elektros energiją, reaktyviąją energiją ir (ar) elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas privalo atsiskaityti objekto, kuriame vartojama elektros energija, savininkas.

84. Tuo atveju, jei Taisyklėse nustatyta tvarka sutartį yra sudaręs nuomininkas, objekto savininkas yra subsidiariai atsakingas tiekėjui ir (ar) operatoriui už nuomininko prievolių pagal sutartį tinkamą įvykdymą.

85. Vartotojui praleidus atsiskaitymo terminus ar pažeidus kitas sutarties sąlygas, taip pat jei vartotojui pradėtos bankroto, restruktūrizavimo ar likvidavimo procedūros, ir (ar) yra kitų aplinkybių, leidžiančių pagrįstai manyti, kad vartotojas nevykdys savo prievolių pagal sudarytą sutartį, tiekėjas arba operatorius turi teisę pareikalauti vartotojo pateikti visų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimo arba kitų atsiskaitymo garantijų (pvz., už suteikiamas paslaugas mokėti iš anksto (avansu); nustatyti trumpesnius ataskaitinius laikotarpius ir (ar) atsiskaitymo terminus).

86. Vartotojui patiekta elektros energija, suteiktos elektros energijos persiuntimo paslaugos ir (ar) reaktyvioji energija apskaitomi pagal įrengtų elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir (ar) kitais Taisyklėse ar sutartyje nurodytais būdais. Jeigu elektros apskaitos prietaiso įrengimo vieta nesutampa su operatoriaus ir vartotojo elektros tinklo nuosavybės riba taip, kad elektros apskaitos prietaisu neapskaitomos technologinės elektros energijos sąnaudos vartotojo tinklo dalyje arba apskaitomos sąnaudos operatoriaus tinklo dalyje, tai apskaičiuojamos nesutampančios elektros tinklo dalies technologinės elektros energijos sąnaudos. Už šias sąnaudas ir sąnaudoms tenkančios elektros energijos persiuntimo paslaugą galiojančiomis kainomis apmoka nesutampančios tinklo dalies savininkas.

87. Sutartyje nustatytais terminais ir būdu vartotojas privalo pateikti visuomeniniam tiekėjui ir (ar) operatoriui tikslūs duomenis apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą atsiskaityti būtiną informaciją. Duomenys pateikiami visuomeninio tiekėjo ir (ar) operatoriaus nustatyta forma. Jei visuomeninis tiekėjas ir (ar) operatorius nustato, kad vartotojas pateikė netikslūs elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą atsiskaityti būtiną informaciją, tai šiais atvejais visuomeninis tiekėjas ir (ar) operatorius turi teisę apskaičiuoti patikrinimo sąnaudas ir pateikti vartotojui apmokėjimo dokumentą.

88. Už patiektą elektros energiją, suteiktą elektros energijos persiuntimo, kitas su tuo susijusias paslaugas ir už reaktyviąją energiją atsiskaitoma pagal tiekėjo, operatoriaus arba paties vartotojo išrašomus apmokėjimo dokumentus. Atsiskaitymo terminai, atsiskaitymo tvarka ir apmokėjimo dokumentų pateikimo būdai ir terminai, kai juos išrašo tiekėjas arba operatorius, nustatomi sutartyje.

89. Vartotojui laiku nesumokėjus tiekėjui už patiektą elektros energiją arba operatoriui už elektros energijos persiuntimo, kitas su tuo susijusias paslaugas ir (ar) už reaktyviąją energiją, vartotojas privalo atlyginti tiekėjo arba operatoriaus patirtus nuostolius, susijusius su reikalavimo įvykdyti prievolę pareiškimu.

90. Vartotojas, laiku neatsiskaitęs, už kiekvieną uždelstą kalendorinę dieną moka sutartyje arba teisės aktuose nustatyto dydžio netesybas (delspinigius) ar palūkanas.

91. Vartotojai, viršiję leistiną naudoti galią, taip pat galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, arba savavališkai prijungę elektros įrenginius ir imtuvus, išjungtus pagal avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje arba operatoriaus tinkle yra avarinė situacija, už viršytą galios dalį operatoriui papildomai sumoka trigubą galios dedamosios kainą. Viršijus leistiną naudoti galią, viršyta galia nustatoma ir mokestis apskaičiuojamas už paskutinį ataskaitinį laikotarpį. Viršijus galią, nustatytą taikant apribojimo grafiką, arba savavališkai prijungus elektros

įrenginius ar imtuvus (išjungtus operatoriui įvedus avarinių išjungimų ar apribojimo grafikus, kai energetikos sistemoje ar operatoriaus tinkle yra avarinė situacija), viršyta galia nustatoma ir mokestis apskaičiuojamas nuo apribojimo ar atjungimo grafiko pradžios.

92. Juridiniam ar fiziniam asmeniui neteisėtai vartojus elektros energiją ir kitais Taisyklių 96.5 ir 97.4 punktuose nurodytais atvejais operatoriaus darbuotojas, dalyvaujant vartotojui ar jo atstovui, juridiniam ar fiziniam asmeniui, neteisėtai vartojančiam elektros energiją, surašo neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktą (Taisyklių 2 priedas), kuriame nurodomas Taisyklių pažeidimas, jo vieta ir aplinkybės. Šis aktas surašomas ne mažiau kaip dviem egzemplioriais, iš kurių vienas įteikiamas vartotojui ar jo atstovui, kitas lieka operatoriui. Juridiniam ar fiziniam asmeniui, neteisėtai vartojančiam elektros energiją, vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą arba atsisakius pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas apie nedalyvavimą ar nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose.

93. Surašytas neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktas (2 priedas) – tai pagrindas operatoriui nustatyta tvarka apskaičiuoti padarytą jam žalą. Visi neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros aktai, prieš apskaičiuojant padarytą žalą, turi būti apsvarstyti operatoriaus sudarytoje specialioje komisijoje, kuri, išanalizavusi aktą ir kartu su aktu pateiktus aiškinamuosius dokumentus ir įrodymus, turi nustatyti akto surašymo teisėtumą, vartotojo kaltę bei perskaičiavimo laikotarpį. Šiais atvejais apskaičiuojamas (perskaičiuojamas) vartotojui ar neteisėtai vartojančiam elektros energiją juridiniam ar fiziniam asmeniui persiūtos elektros energijos kiekis ir jam pateikiami apmokėjimo dokumentai padarytai žalai atlyginti (įskaitant apskaičiuotos (perskaičiuotos) persiūtos elektros energijos vertę, persiuntimo paslaugos vertę, žalą (jei tokia buvo padaryta), susijusią su kitomis paslaugomis, už sugadintus elektros apskaitos prietaisus, apskaitos schemas elementus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą, plombavimą ar pan.):

93.1. persiūsta elektros energija apskaičiuojama (perskaičiuojama) Taisyklių 96.5 ir 97.4 punktuose nurodyta tvarka;

93.2. apskaičiuojant (perskaičiuojant) elektros energijos ir elektros energijos persiuntimo paslaugos vertes taikomi apskaičiavimo (perskaičiavimo) laikotarpiu galiojusios kainos ir tarifai be nuolaidų;

93.3. sugadintų elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemas elementų, jų remonto, keitimo, metrologinės patikros, plombavimo ar pan. vertė nustatoma pagal elektros apskaitos prietaisų, elektros apskaitos schemas elementų vertę, operatoriaus nustatytas minėtų prietaisų keitimo ir plombavimo sąnaudas, serviso įmonės remonto, metrologinės patikros, ekspertinės įstaigos ekspertizės ar pan. įkainius.

94. Jei buitinis vartotojas, gavęs rašytinį įspėjimą, per 15 kalendorinių dienų, kiti vartotojai, gavę rašytinį įspėjimą, – per 10 kalendorinių dienų, neapmoka operatoriaus pateiktų apmokėjimo dokumentų žalai atlyginti, operatorius turi teisę kreiptis su ieškiniu į teismą ir (ar) į teisėsaugos institucijas dėl neteisėto elektros energijos vartojimo.

95. Jei operatorius sutinka, žalos atlyginimas gali būti paskirstytas ne ilgiau kaip per 12 mėnesių, jei nesusitariama kitaip.

96. Atsiskaitant vartotojams, išskyrus buitinius vartotojus, taip pat taikomos šios taisyklės:

96.1. kai vartotojas nesilaiko optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo tvarkos, jis privalo apmokėti už suvartotą ir (ar) į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją energiją. Per parą bet kurį momentą reaktyviosios galios balansas elektros energijos persiuntimo paslaugos pirkimo-pardavimo vietoje turi būti lygus 0 (nuliui).

Už reaktyviąją energiją atsiskaito vartotojai, kurių leistinoji naudoti galia sudaro 30 kW ir daugiau. Operatorius, įvertindamas vartotojo įrenginių įtaką savo elektros tinklams, turi teisę nustatyti kitokią leistinosios naudoti galios ribą, nuo kurios privaloma atsiskaityti už reaktyvinę energiją.

Jei nėra įrengti elektros apskaitos prietaisai, fiksuojantys patiektos ir į operatoriaus tinklą perduotos reaktyviosios energijos, tai minėtoji reaktyvioji energija apskaičiuojama pagal vartotojo pateiktą ir su operatoriumi ar tiekėju suderintą objekto elektros įrenginių sąrašą, kur nurodyta

bendra asinchroninių variklių, suvirinimo transformatorių ir kondensatorių įrengtoji galia ir vidutinis darbo valandų kiekis per ataskaitinį laikotarpį. Minėtoji reaktyvioji energija apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$W_{Qf} = (0,2 + 0,5d_{a, s}) W_a - Q_k \cdot T \text{ (kvarh)},$$

kur: $d_{a, s}$ – asinchroninių variklių ir suvirinimo transformatorių dalis bendroje vartotojo prijungtų imtuvų įrengtojoje galioje,

W_a – per ataskaitinį laikotarpį suvartota aktyvioji energija (kWh),

Q_k – vartotojo prijungtų kompensavimo įrenginių galia (kvar),

T – vartotojo darbo valandų skaičius per ataskaitinį laikotarpį (val.).

Už operatoriaus nustatyto optimalaus reaktyviosios galios, naudojamos iš elektros tinklo, dydžio ir kompensavimo įrenginių darbo tvarkos nesilaikymą vartotojas nepriklausomai nuo to, prie kokios įtampos elektros tinklų yra prijungti jo elektros įrenginiai, sumoka operatoriui 2 ct/kvarh už suvartotą reaktyviąją energiją ir 4 ct/kvarh už į operatoriaus tinklą perduotą reaktyviąją energiją;

96.2. jei vartotojas laiku nepateikė duomenų apie elektros apskaitos prietaisų rodmenis ir kitą būtiną atsiskaitymams informaciją, tai kitą (po sutartyje nustatyto laiko) dieną operatorius turi teisę pats nuskaityti elektros skaitiklio rodmenis. Už šią paslaugą vartotojas operatoriui sumoka 300 Lt mokestį ir pridėtinės vertės mokestį už elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymą;

96.3. vartotojas apie pastebėtus elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimus, elektros apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus privalo nedelsdamas, o radęs klaidų apmokėjimo dokumentuose – per 5 kalendorines dienas nuo minėtų dokumentų gavimo apie tai pranešti tiekėjui ir (ar) operatoriui. Tiekėjas ir (ar) operatorius ne vėliau kaip per 20 kalendorinių dienų nuo vartotojo pareiškimo įteikimo turi patikrinti apmokėjimo dokumentus ir prireikus – apskaitos prietaisus ar elektros apskaitos schemos elementus. Tiekėjas ir (ar) operatorius, patikrinęs apmokėjimo dokumentus ir juose radęs klaidų, taip pat nustatęs, kad apskaitos prietaisas veikė netiksliai, perskaičiuoja vartotojo suvartotą aktyviosios elektros energijos bei Taisyklių 96.1 punkte nustatytais atvejais reaktyviosios energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma, ir apie tai informuoja vartotoją. Perskaičiuojant išrašomas patikslintas apmokėjimo už aktyviąją elektros energiją ir Taisyklių 96.1 punkte nustatytais atvejais už reaktyviąją energiją dokumentas arba šiuos netikslumus tiekėjas ir (ar) operatorius įvertina išrašydamas kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentus.

Jei nustatoma, kad tiekėjo ir (ar) operatoriaus atstovas buvo iškviestas pakartotinai per paskutinius 12 mėnesių ir patikrinimo metu nustatyta, kad elektros apskaitos prietaisas veikia neviršydamas leistinosios paklaidos, vartotojas sumoka operatoriui pagal operatoriaus nustatytus įkainius už elektros apskaitos prietaisų patikrinimą ir jų plombavimą;

96.4. sugedus elektros apskaitos prietaisui arba elektros apskaitos schemos elementui ne dėl vartotojo kaltės (ne dėl vartotojo kaltės įstrigo elektros skaitiklio diskas, sugedo elektros skaitiklio skaičiavimo mechanizmas, elektroninio elektros skaitiklio modulis, indikatorius, sugedę matavimo transformatoriai, atsilaisvino laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar kita), elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų dingimo atvejais už suvartotą elektros energiją, suteiktą elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas ir už reaktyviąją energiją per tą laikotarpį, kai apskaita neveikė ar veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio elektros energijos suvartojimą iki gedimo (dingimo) arba po gedimo (naujojo įrengimo) pašalinimo arba pagal kitus operatoriaus turimus duomenis.

Laikotarpis, per kurį elektros apskaita neveikė ar veikė netiksliai, nustatomas pagal vartotojo pateiktų ir operatoriaus turimų duomenų apie vartotojo elektros įrenginius ir elektros energijos suvartojimą (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizę.

Perskaičiuojant suvartotos elektros energijos kiekius, suteiktos elektros energijos persiuntimo ir kitų su tuo susijusių paslaugų vertes bei reaktyviosios energijos kiekius atsiskaitoma atitinkamos kategorijos vartotojui nustatytomis visuomeninėmis kainomis ir tarifais.

Nustačius elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimą, operatorius ir, jei elektros apskaitos schemos elementai – vartotojo nuosavybė, vartotojas pažeidimus turi pašalinti per dvi darbo dienas, jei nesutarta kitaip.

Kiekvieną ne dėl vartotojo kaltės elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento dingimo, gedimo ar pažeidimo atvejį operatorius ir vartotojas įformina dvišaliu atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų veikimui) aktu (3 priedas).

Vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą ir (ar) pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas nedalyvavimą ir (ar) nepasirašymą turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose;

96.5. radus vartotojui persiunčiamai (teikiama) elektros energijai apskaityti įrengtą elektros apskaitos prietaisą ar elektros apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros skaitiklio stiklas arba korpusas; sugadintas elektroninio elektros skaitiklio modulis, kad neįmanoma nuskaityti rodmenų ir sukauptos informacijos, pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros skaitiklio ar įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų Taisyklių 58 punkte; taip pat siekiant sumažinti elektros skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ir kitos skaitiklio disko stabdymo priemonės), arba pakeitus elektros apskaitos prietaiso prijungimo schemą, operatorius turi teisę perskaičiuoti vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį ir (ar) persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę pagal vartotojui leistiną naudoti galią ir vartotojo darbo valandų, o tuo atveju, jei vartotojo elektros imtuvų veikimo laikas ilgesnis nei vartotojo darbo laikas – vartotojo elektros imtuvų veikimo valandų skaičių. Perskaičiuojamas laikotarpis nuo operatoriaus atstovo paskutinės apskaitos prietaisų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnis kaip vieneri metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad vartotojas, siekdamas sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, kitaip paveikė elektros apskaitos prietaisą ar elektros apskaitos schemos elementus, o operatoriaus atstovas per paskutinį elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimą šios vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi specialiaisiais prietaisais, elektros apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas ar pan.), arba įrengdamas paslėptą atvadą prijungė elektros imtuvus prieš elektros apskaitą arba be jos, operatorius turi teisę perskaičiuoti tokio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį ir (ar) persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę šio punkto pirmoje pastraipoje nustatyta tvarka per laikotarpį nuo sutarties sudarymo dienos, bet ne ilgesnį kaip treji metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad asmuo savavališkai prijungė elektros įrenginius prie operatoriaus elektros tinklo, operatorius turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį ir persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugos vertę pagal suminę prijungtų elektros įrenginių įrengtąją galią ir 24 valandų per parą vartojimo trukmę.

Apskaičiuojamas laikotarpis neturi viršyti vienerių metų. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija;

96.6. vartotojai, pageidaujantys laikinai vartoti elektros energiją be elektros apskaitos prietaisų, turi nustatyta tvarka gauti operatoriaus leidimą. Vartotojui Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklėse nustatyta tvarka sumokėjus operatoriui už laikiną elektros įrenginių prijungimą ir atjungimą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius ar visuomeninis tiekėjas. Šiuo atveju pagal tarpusavyje sudarytą sutartį už suvartotą elektros energiją, persiųstos elektros energijos persiuntimo paslaugą ir (ar) reaktyviąją energiją su operatoriumi ar visuomeniniu tiekėju atsiskaitoma pagal prijungiamų elektros imtuvų įrengtąją galią, vartotojo pateiktą ir su operatoriumi ar visuomeniniu tiekėju suderintą objekto reaktyviąją energiją vartojančių ir generuojančių elektros įrenginių sąrašą bei

pageidaujama vartojimo laiką. Apmokama iš anksto (avansu) galiojančiomis kainomis ir tarifais, išskyrus atvejus, kai šalys susitarė kitaip.

97. Atsiskaitant buitiniams vartotojams taip pat taikomos šios taisyklės:

97.1. atvykus operatoriaus atstovui, kad būtų galima sutikrinti apmokėjimus su elektros apskaitos prietaisų rodmenimis, buitinis vartotojas privalo pateikti apmokėjimo už elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas dokumentus, išskyrus atvejus, kai buitinis vartotojas su minėtu visuomeniniu tiekėju ar operatoriumi atsiskaito elektroniniu ar nuotoliniu būdu.

Jei randama klaidų apmokėjimo dokumentuose arba deklaruojant elektros apskaitos prietaiso rodmenis, visuomeninis tiekėjas ar operatorius juos įvertina ir išrašo patikslintą apmokėjimo už suvartotą elektros energiją ar suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas dokumentą arba gali tai įvertinti kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentuose;

97.2. buitinis vartotojas apie pastebėtus elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimus, elektros apskaitos prietaiso rodmenų netikslumus nedelsdamas privalo pranešti operatoriui. Operatorius ne vėliau kaip per 10 kalendorinių dienų nuo buitinio vartotojo pranešimo turi patikrinti apmokėjimo dokumentus. Prireikus patikrinami ir elektros apskaitos prietaisai bei elektros apskaitos schemos elementai. Operatorius, patikrinęs apmokėjimo dokumentus ir elektros apskaitos prietaisų veikimą ir nustatęs, kad už elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas buvo apmokama netiksliai, perskaičiuoja buitiniam vartotojui persiūstos (patiektos) elektros energijos kiekį per laikotarpį, kai buvo netiksliai atsiskaitoma, ir apie tai informuoja buitinį vartotoją. Už perskaičiuotą elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas apmokama Taisyklių 96.3 punkte nustatyta tvarka pagal išrašytą patikslintą apmokėjimo dokumentą arba kito ataskaitinio laikotarpio apmokėjimo dokumentą, kuriuose turi būti įvertinti nustatyti netikslumai. Jei nustatoma, kad operatoriaus atstovas buvo iškviestas pakartotinai per paskutinius 12 mėnesių ir patikrinimo metu nustatyta, kad elektros apskaitos prietaisas veikia neviršydamas leistinų paklaidos ribų, buitinis vartotojas sumoka operatoriui pagal operatoriaus nustatytus įkainius už elektros apskaitos prietaisų patikrinimą ir jų plombavimą;

97.3. elektros apskaitos prietaisui arba elektros apskaitos schemos elementui sugedus ne dėl buitinio vartotojo kaltės (ne dėl buitinio vartotojo kaltės įstrigo elektros skaitiklio diskas, sugedo skaičiavimo mechanizmas, elektroninio elektros skaitiklio modulis, indikatorius, sudegė matavimo transformatorius, atsileido laidininko prijungimo gnybtas ir nutrūko schema ar pan.), elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų dingimo atvejais už suvartotą elektros energiją, suteiktas elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas per tą laikotarpį, kai elektros apskaita neveikė ar veikė netiksliai, atsiskaitoma pagal atitinkamo laikotarpio suvartojimą iki gedimo (dingimo) arba pašalinus gedimą (naujojo įrengimo), arba pagal kitus visuomeninio tiekėjo ar operatoriaus turimus duomenis.

Perskaičiuojant suvartotos elektros energijos kiekius, suteiktos elektros energijos persiuntimo ir kitų su tuo susijusias paslaugų vertes atsiskaitoma tam buitiniam vartotojui nustatytomis kainomis ir tarifais. Už perskaičiuotą elektros energiją ar jos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas buitinis vartotojas apmoka Taisyklių 96.4 punkte nustatyta tvarka.

Laikotarpis, per kurį apskaita neveikė ar veikė netiksliai, nustatomas pagal buitinio vartotojo pateiktus ir visuomeninio tiekėjo ar operatoriaus turimus duomenis apie buitinio vartotojo įrenginius ir iš atitinkamo suvartojimo (paros, savaitės, mėnesio ir t. t.) analizės.

Nustatęs elektros apskaitos prietaiso gedimus, operatorius juos turi pašalinti per 10 kalendorinių dienų.

Kiekvieną ne dėl buitinio vartotojo kaltės elektros apskaitos prietaiso gedimo, pažeidimo ar dingimo atvejį operatorius ir buitinis vartotojas įformina dvišaliu atsiskaitymo už suvartotą elektros energiją (sutrikus apskaitos prietaisų veikimui) aktu (3 priedas). Buitiniam vartotojui ar jo atstovui atsisakius dalyvauti surašant aktą ir (ar) pasirašyti aktą, jis galioja, tačiau operatoriaus atstovas atsisakymą dalyvauti ir (ar) pasirašyti turi pažymėti visuose akto egzemplioriuose;

97.4. radus buitiniam vartotojui persiunčiamai (tiekiamai) elektros energijai apskaityti įrengtą elektros apskaitos prietaisą ar elektros apskaitos schemos elementą sugadintą taip, kad elektros apskaitos prietaiso ar elektros apskaitos schemos elemento gedimas matomas (pažeistas elektros skaitiklio stiklas arba korpusas, sugadintas elektroninio elektros skaitiklio modulis, kad neįmanoma nuskaityti rodmenų ir sukauptos informacijos, pažeistos ar nutrauktos plombos nuo elektros skaitiklio ar įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio) ir kitų su elektros apskaita susijusių plombuojamųjų vietų, nurodytų Taisyklių 58 punkte; taip pat siekiant sumažinti elektros skaitiklio rodmenis naudojamos mechaninės ir kitos elektros skaitiklio disko stabdymo priemonės), arba pakeitus elektros apskaitos prietaiso prijungimo schemą, operatorius turi teisę perskaičiuoti buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį per laikotarpį nuo operatoriaus atstovo dokumentuose užfiksuotos paskutinės elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimo dienos, bet ne ilgesnį kaip vieneri metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Perskaičiuojama tokia tvarka: jei buitinis vartotojas neapskaitinio elektros energijos vartojimo vietos apžiūros akto (2 priedas) surašymo metu suteikia galimybę operatoriaus atstovui patikrinti ir nustatyti tuo metu esančių elektros imtuvų galią, tai patiekta elektros energija ar elektros energijos persiuntimo paslaugos vertė perskaičiuojama pagal faktinę elektros energijos imtuvų galią taikant buitinių vartotojų dažniausiai vartojamų elektros energijos imtuvų darbo valandų kiekio per parą lentelę (1 priedas); jei buitinis vartotojas visuomeninio tiekėjo ar operatoriaus atstovui nesuteikia galimybės nustatyti veikiančių elektros energijos imtuvų galią, tai persiūsta elektros energija perskaičiuojama pagal buitiniam vartotojui sutartyje nustatytą leistinąją naudoti galią ir 24 valandų per parą trukmę.

Kai nustatoma, kad buitinis vartotojas, siekdamas sumažinti apskaitomos elektros energijos kiekį arba elektros skaitiklio rodmenis, kitaip paveikia elektros apskaitos prietaisą ar elektros apskaitos schemos elementus, o operatoriaus atstovas per paskutinį elektros apskaitos prietaisų ar elektros apskaitos schemos elementų patikrinimą šios buitinio vartotojo veikos dėl jos slapto pobūdžio negalėjo pastebėti (išorinio magnetinio lauko poveikis, elektros apskaitos prietaisų rodmenys atsukami atgal ar stabdomi specialiaisiais prietaisais, elektros apskaitos prietaisų, matavimo transformatorių falsifikavimas ar pan.) arba įrengdamas paslėptą atvadą prijungė elektros imtuvus prieš elektros apskaitą arba be jos, operatorius turi teisę perskaičiuoti tokio buitinio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekį, elektros energijos vertę šio punkto pirmoje pastraipoje nustatyta tvarka per laikotarpį nuo sutarties sudarymo dienos, bet ne ilgesnį kaip treji metai. Galutinį perskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija.

Kai nustatoma, kad fizinis asmuo savavališkai prijungė elektros įrenginius prie operatoriaus elektros tinklo, operatorius turi teisę apskaičiuoti suvartotos elektros energijos kiekį, elektros energijos vertę nustatydamas, kad ištisą parą (24 valandas) esant vienfaziam įvadui naudojama 6 kW galia, o trifaziam įvadui – 10 kW galia. Jei buvo nustatyta, kad prie elektros tinklo buvo prijungti elektros imtuvai, kurių bendra įrengtoji galia yra didesnė, nei nurodyta, tai perskaičiuojant taikoma bendra imtuvų galia. Laikotarpis, per kurį apskaičiuojama suvartota elektros energija, neturi būti ilgesnis kaip vieneri metai. Galutinį apskaičiuojamo laikotarpio terminą nustato operatoriaus sudaryta komisija;

97.5. jeigu daugiabučiame gyvenamajame name arba bendrabučio tipo daugiabučiame gyvenamajame name viename bute (kambaryje), kuriame yra įrengtas tik vienas elektros apskaitos prietaisas ir jame gyvena keli asmenys (kelios šeimos), už elektros energiją ir elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas su tiekėju ir (ar) operatoriumi atsiskaitoma pagal minėto apskaitos prietaiso rodmenis ir vieną apmokėjimo dokumentą. Kuris asmuo (šeima) įforminamas kaip buitinis vartotojas, sprendžiama šių asmenų (šeimų) tarpusavio susitarimu.

Nesutarimai dėl tarpusavio atsiskaitymų tarp tokių asmenų (šeimų) sprendžiami teismo tvarka;

97.6. buitiniai vartotojai, pageidaujantys laikinai vartoti elektros energiją be elektros apskaitos prietaisų, turi gauti operatoriaus leidimą. Tai, kad prijungiami buitinio vartotojo įrenginiai atitinka elektros įrenginių įrengimo ir saugų eksploatavimą reglamentuojančių dokumentų

reikalavimus, garantuoja ir už tai atsako pats buitinis vartotojas. Buitiniam vartotojui papildomai Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklėse nustatyta tvarka sumokėjus operatoriui už laikiną elektros įrenginių prijungimą ir atjungimą, jo elektros įrenginius prie elektros tinklo prijungia ir atjungia operatorius arba daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo vidaus elektros tinklus eksploatuojanti organizacija. Šiuo atveju už suvartotą elektros energiją ir elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas atsiskaitoma su tiekėju ir (ar) operatoriumi pagal prijungiamų elektros imtuvų įrengtąją galią bei pageidaujamą vartojimo laiką. Apmokama iš anksto (avansu) galiojančiomis kainomis ir tarifais, jeigu šalys nesusitarė kitaip;

97.7. jeigu elektros energija tiekiamą (persiunčiamą) daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms (vestibiuliams, laiptinėms ir rūšiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, liftui ir kitoms bendroms reikmėms) arba daugiabučiam gyvenamajam namui (butams, kambariams, virtuvėms, dušams, sanitariniams mazgams, skalbykloms, poilsio kambariams, vestibuliams, laiptinėms ir rūšiams apšviesti, hidrauliniams siurbliams, liftui ir kitoms bendroms reikmėms), kai kiekvienam daugiabučio gyvenamojo namo butui nėra įrengti atskiri teisės aktų reikalavimus atitinkantys operatoriui priklausantys elektros apskaitos prietaisai, už atsiskaitymą su tiekėju ir (ar) operatoriumi už patiektą elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas pagal įvadinių elektros apskaitos prietaisų rodmenis yra atsakingi daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkai ir (ar) teisės aktų nustatytais atvejais – nuomininkai.

Daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo, o kai savininkai nėra įsteigę daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos ir nėra sudarę jungtinės veiklos sutarties -teisės aktų nustatyta tvarka paskirtas administratorius privalo tiekėjo ar operatoriaus nurodytu periodiškumu nurašyti įvadinių elektros apskaitos prietaisų rodmenis, apskaičiuoti už patiektą elektros energiją ir (ar) elektros energijos persiuntimą ir kitas su tuo susijusias paslaugas tiekėjui ir (ar) operatoriui mokėtiną sumą, paskirstyti ją kiekvienam daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkui ir (ar) nuomininkui ir informuoti kiekvieną savininką ir (ar) nuomininką apie tiekėjui ir (ar) operatoriui mokėtiną sumą.

Daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo arba administratorius privalo tiekėjo ar operatoriaus nurodytu periodiškumu ir apimtimi pateikti tiekėjui ar operatoriui įvadinių elektros apskaitos prietaisų rodmenis, namui ir atskirai kiekvienam savininkui ir (ar) nuomininkui už suvartotą elektros energiją ir (ar) elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas paskirstytas sumas bei kitą tiekėjo ar operatoriaus pareikalautą informaciją (daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų ir (ar) nuomininkų sąrašus, namo, butų ir kitų patalpų plotus, už patiektą elektros energiją ir (ar) už elektros energijos persiuntimo bei kitas su tuo susijusias paslaugas mokėtinų sumų paskirstymo savininkams metodiką ir kita). Daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo ar administratorius gali susitarti su tiekėju ir (ar) operatoriumi, kad už daugiabučio gyvenamojo namo bendrom reikmėm arba daugiabučiam gyvenamajam namui, kai kiekvienam daugiabučio gyvenamojo namo butui nėra įrengti atskiri teisės aktų reikalavimus atitinkantys operatoriui priklausantys elektros apskaitos prietaisai, patiektą (persiuntą) elektros energiją, elektros energijos persiuntimo ir kitas su tuo susijusias paslaugas su tiekėju ir (ar) operatoriumi atsiskaito daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrija, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliotas asmuo arba administratorius.

Daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos, daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkų sudaryta jungtinės veiklos sutartimi įgaliojimo asmens ar administratoriaus išlaidas, susijusias su šiame punkte numatytų pareigų vykdymu, teisės aktų nustatyta tvarka atlygina

daugiabučio gyvenamojo namo butų ir kitų patalpų savininkai ir (ar) teisės aktų numatytais atvejais – nuomininkai.

XI. ELEKTROS ENERGIJOS PERSIUNTIMO IR (AR) TIEKIMO NUTRAUKIMO AR APRIBOJIMO SĄLYGOS

98. Elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui nutraukti ar apriboti leidžiama tik šiose Taisyklėse, kituose teisės aktuose ir sutartyje nustatytais atvejais ir tvarka, išskyrus atvejus, kai tai atliekama siekiant užtikrinti visuomenės interesus:

98.1. kai Valstybinė energetikos inspekcija prie Ūkio ministerijos nustatė tokius vartotojo elektros įrenginių ir jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui. Šiuos įrenginius vartotojas privalo nedelsdamas išjungti.

Jei vartotojas šių reikalavimų nevykdo, tai Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos raštišku reikalavimu aprūpinimą elektros energija be išankstinio įspėjimo nutraukia operatorius, o vartotojas privalo operatoriui atlyginti visus dėl šių reikalavimų nevykdymo atsiradusius tiesioginius nuostolius;

98.2. kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui (avarinis elektros energijos tiekimo nutraukimas ar apribojimas). Šiais atvejais vartotojams elektros energijos persiuntimas, tiekimas nutraukiamas ar apribojamas pagal iš anksto parengtus ir vartotojams praneštus elektros energijos ir galios apribojimų ir avarinių atjungimų grafikus bei pastarųjų įvedimo tvarką.

Minėti vartotojų elektros energijos ir galios apribojimo ir avarinio atjungimo grafikai sudaromi vadovaujantis Aprūpinimo elektros energija nutraukimo, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, detaliomis sąlygomis ir su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2001 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 380 (Žin., 2001, Nr. [110-4010](#)).

Apie elektros energijos ar galios apribojimus operatorius privalo iš anksto, ne vėliau kaip prieš 24 valandas, pranešti tiekėjams ir vartotojams, išskyrus atvejus, kai operatoriui prireikia nedelsiant įvesti elektros galios apribojimus. Apie elektros galios apribojimus be išankstinio įspėjimo, nedelsiant turi būti informuoti tiekėjai ir vartotojai.

Elektros energijos persiuntimą, tiekimą nutraukti ar apriboti vartotojams be išankstinio įspėjimo galima tik tais atvejais, kai tuo siekiama išvengti avarijos ar gedimų energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle arba likviduoti patirtą avariją, gedimus ar sutrikimus. Tokiais atvejais operatorius ar visuomeninis tiekėjas vykdo vartotojų avarinių atjungimų grafiką. Elektros energijos persiuntimo ir tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis operatorius turi vėliau nedelsdamas pranešti tiekėjams ir vartotojams.

Jei vartotojas nesilaiko elektros energijos apribojimo ir išjungimo grafikų, trukdo operatoriui nutraukti elektros energijos persiuntimą ar tiekimą, tai šio vartotojo elektros įrenginiai gali būti nedelsiant priverstinai atjungti nuo elektros tinklo;

98.3. kai tai būtina atliekant elektros tinklų priežiūros darbus.

Vykdydami planinius elektros tinklų priežiūros darbų grafikus, operatoriai ar visuomeniniai tiekėjai apie numatomą elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimą ar apribojimą, jei tai įmanoma numatyti, ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų, jei kitaip nenustatyta sutartyje, turi pranešti tiekėjams ir vartotojams (nurodyti planuojamą elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimo ar apribojimo laiką ir trukmę).

Tiekėjai ir vartotojai turi netrukdyti operatoriams atlikti šiame punkte nurodytus darbus.

99. Apie planuojamą elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimą ar apribojimą arba kai tai daroma siekiant užtikrinti visuomenės interesus arba Taisyklių 98.2 ir 98.3 punktuose nustatytais atvejais operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi pranešti raštu (paštu, per kurjerį, faksimiliniu ryšiu) arba viešai skelbdami vietinėje spaudoje.

Sutartyje gali būti nustatyti ir kiti pranešimo būdai ir terminai.

100. Elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas taip pat gali būti nutrauktas ar apribotas šiais atvejais:

100.1. operatorius turi teisę nedelsdamas atjungti vartotojo elektros energijos imtuvus nuo elektros tinklo, kai nustatyta, kad vartotojas, pažeidęs Taisyklių nuostatas, savavališkai prijungė elektros energijos imtuvus prie operatoriaus elektros tinklo ir (arba) ją neteisėtai vartoja ar neleidžia operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo įgaliotiems darbuotojams patikrinti atvado ir elektros apskaitos prietaisų bei elektros apskaitos schemos elementų;

100.2. operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui, jeigu vartotojas savo veika sukelia trikdžių, turinčių neigiamą įtaką elektros energijos kokybei, ir, gavęs rašytinį įspėjimą, per 5 dienas nenutraukia šios veikos;

100.3. operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę iš anksto įspėjęs ir nurodęs nutraukimo terminą nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui, jeigu vartotojas, gavęs rašytinį įspėjimą, nesutinka įleisti operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo atstovų į vartotojų teritorijas ir (ar) patalpas kontroliuoti elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, prižiūrėti ir tikrinti elektros apskaitos prietaisus, elektros apskaitos schemų elementus, jų plombas, jų veikimą, nuskaityti elektros apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.);

100.4. operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui, jeigu vartotojas nėra sudaręs elektros energijos persiuntimo sutarties ir (ar) elektros energijos pirkimo- pardavimo sutarties arba sudaryta sutartis nebegalioja;

100.5. operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui, jeigu elektros energijos tiekti ar elektros energijos persiųsti negalima dėl nuo tiekėjo ar operatoriaus nepriklausančių aplinkybių, taip pat kitais įstatymų ar teisės aktų nustatytais atvejais;

100.6. operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą vartotojui, jeigu vartotojas neteisėtai vartoja elektros energiją;

100.7. operatorius turi teisę nutraukti elektros energijos persiuntimą vartotojui, jeigu tiekėjas nutraukė elektros energijos tiekimą vartotojui ir iš anksto raštu nurodė operatoriui nutraukti elektros energijos persiuntimą vartotojui, arba jeigu nepriklausomas tiekėjas, su kuriuo vartotojas yra sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį, nevykdo savo įsipareigojimų operatoriui, susijusių su elektros energijos balansavimo paslauga ir elektros energijos pardavimu ir persiuntimu vartotojui;

100.8. operatorius ar visuomeninis tiekėjas, raštu įspėjęs būtinią vartotoją ne vėliau kaip prieš 15 kalendorinių dienų, kitus vartotojus – prieš 10 kalendorinių dienų, turi teisę įspėjime nurodytu laiku arba vėliau jam nutraukti ar apriboti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą šiais atvejais:

100.8.1. kai vartotojas nustatytu terminu nevisiškai atsiskaito už suvartotą elektros energiją, elektros energijos persiuntimą ar už kitas su tuo susijusias paslaugas, reaktyviąją elektros energiją ar nevykdo kitų Taisyklėse ar sutartyje nustatytų sąlygų;

100.8.2. kai vartotojas nustatytu laikotarpiu neapmoka ar iš dalies apmoka bet kurią iš sąskaitų: už sugadintus operatoriui priklausančius elektros tinklo elementus, elektros apskaitos prietaisus ar kitus elektros apskaitos schemoje įrengtus įrenginius ar įtaisus, jų remontą, keitimą, metrologinę patikrą; už priverstines paslaugas (išjungiant ir įjungiant elektros energiją dėl šių Taisyklių pažeidimų; nepagrįstus vartotojo prašymus dėl apskaitos schemos patikrinimo, apskaitos prietaiso ar kito apskaitos schemoje naudojamo įrenginio ar įtaiso patikrinimo, keitimo ar pan.);

100.8.3. kai vartotojas neleidžia (neįsileidžia) operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo įgaliotų darbuotojų tikrinti elektros energijos vartojimo režimą, įrengti, keisti, prižiūrėti ir tikrinti elektros apskaitos prietaisus, elektros apskaitos schemų elementus, jų plombas, jų veikimą, patikrinti atvadą, nustatyti elektros apskaitos prietaisų rodmenis, taip pat prižiūrėti ir eksploatuoti vartotojo patalpose ar teritorijoje esančius operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo elektros įrenginius (transformatorines pastotes, elektros linijas, elektros skydus ar pan.);

100.8.4. kai vartotojas nepateikia visų prievolių pagal sutartį tinkamo įvykdymo užtikrinimo arba nesutinka suteikti kitų operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo pareikalautų atsiskaitymo garantijų (pvz., už elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą mokėti iš anksto (avansu), nustatyti trumpesnius ataskaitinius laikotarpius ir (ar) atsiskaitymo terminus);

100.8.5. kai vartotojas nevykdo operatoriaus nurodymų pagal Taisyklių 56 punktą.

101. Už elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimą ir atstatymą dėl priežasčių, nurodytų Taisyklių 100 punkte, vartotojas apmoka operatoriui pagal pateiktą sąskaitą.

102. Vartotojui pašalinus trūkumus, nurodytus Taisyklių 100 punkte, arba visiškai apmokėjus šiame punkte nurodytas skolas, netesybas (delspinigius) ir sumokėjus išjungimo ir įjungimo išlaidas, elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas jam atnaujinamas per 2 darbo dienas (buitiniams vartotojams – per 5 darbo dienas).

103. Jei vartotojai (tarp jų ir buitiniai vartotojai) neapmoka už daugiabučio gyvenamojo namo bendroms reikmėms ir (ar) lifto suvartotą elektros energiją ar už elektros energijos persiuntimo paslaugą, operatorius ar visuomeninis tiekėjas turi teisę savo iniciatyva ar vartotojams atstovaujančio juridinio ar fizinio asmens (daugiabučio gyvenamojo namo ar bendrabučio tipo daugiabučio gyvenamojo namo savininkų bendrijos, jungtinės veiklos sutarties įgalioto asmens arba administratoriaus) prašymu, esant sudarytai tokios paslaugos sutarčiai, vadovaudamasis Taisyklių 100.8.1 punktu nutraukti elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą tokio vartotojo gyvenamoms ar kitoms patalpoms tik tuo atveju, jeigu toks atjungimas nepadarys žalos kitų to namo butų savininkams (nuomininkams). Už paslaugas (nutraukiant ir atnaujinant elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą) pagal pateiktą apmokėjimo dokumentą operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui apmoka vartotojas ar vartotojams atstovaujantis juridinis ar fizinis asmuo, kurio prašymu buvo nutrauktas elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas.

104. Kai vartotojas raštu informuoja operatorių ir tiekėją, kad jis tam tikrą laiką nevertos elektros energijos, tai jam Taisyklių 96.2 punkte nurodytos nuostatos netaikomos, jeigu vartotojas per nurodytą laikotarpį nevertoja elektros energijos.

105. Už nepagrįstą vartotojų elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimą ar apribojimą atsakoma įstatymų nustatyta tvarka.

XII. ATSAKOMYBĖ

106. Kai vartotojui nutraukiamas arba apribojamas elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas ar elektros energijos kokybės parametrai elektros energijos persiuntimo paslaugos ar elektros energijos pirkimo-pardavimo vietoje neatitinka nustatytų reikalavimų (išskyrus atvejus, nurodytus Taisyklių 98, 100, 103 ir 107 punktuose), operatorius ar visuomeninis tiekėjas vartotojo reikalavimu atlygina jam dėl operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo kaltės patirtus tiesioginius nuostolius. Netiesioginiai nuostoliai nėra atlyginami.

107. Operatorius ar visuomeninis tiekėjas neatlygina vartotojui patirtų nuostolių, kai jam elektros energijos persiuntimas ir (ar) tiekimas nutraukiamas ar apribojamas arba elektros energijos kokybės parametrai neatitinka nustatytų sutartyje:

107.1. dėl stichinių gamtos reiškinių (potvynio, perkūnijos, apšalo, šlapdribos, audros, škvalo, ižo ar pan.) ir gaisro atvejais;

107.2 dėl karo, teroristinių veiksmų;

107.3. dėl nenugalimos jėgos aplinkybių;

107.4. dėl valstybės veiksmų;

107.5. dėl trečiųjų asmenų veiksmų (elektros įrenginių vagystės ar gadinimo, pašalinių daiktų užmetimo ant orinių elektros linijų laidų ar pan.);

107.6. dėl nukentėjusiojo veiksmų ar neveikimo (kai vartotojas nesilaiko sutartyse ar teisės aktuose nustatytų reikalavimų, neįdiegia teisės aktuose ir sutartyse nustatytų nuostolių mažinimo techninių priemonių, kai dėl netinkamos vartotojo įrenginių priežiūros ar teisės aktų reikalavimų pažeidimų automatikos ar apsaugos sistemos atjungė elektros energijos persiuntimą ir tiekimą vartotojui ar pan.);

107.7. dėl sisteminės priešavarinės automatikos poveikio (esant gedimui, sutrikimui ar avarijai kitose energetikos sistemose);

107.8. šių Taisyklių 98 ir 100 punktuose nustatytais atvejais;

107.9. kai vartotojo aprūpinimo elektros energija nutraukimo laikas kiekvienu atskiru atveju neviršija sutartyje ar šiose Taisyklėse nustatyto aprūpinimo elektra atkūrimo laiko;

107.10. dėl būtinojo reikalingumo aplinkybių;

107.11. kitais teisės aktų ar sutarčių nustatytais atvejais.

108. Jei vartotojas, eksploatuodamas elektros įrenginius, pažeidė teisės aktų reikalavimus ir dėl jo veiksmų ar neveikimo elektros energijos tiekimo tinkluose, įrenginiuose ar prietaisuose įvyko avarija, gedimas arba sutrikimas ir elektros energija dėl to nebuvo persiunčiama ir (ar) tiekiamą kitiems vartotojams arba buvo daroma įtaka elektros energijos kokybei, tai vartotojas privalo atlyginti visus operatoriaus, tiekėjo ir (ar) kitų vartotojų, trečiųjų asmenų patirtus tiesioginius nuostolius.

109. Nutraukus elektros energijos persiuntimą ir (ar) tiekimą, operatorius ir vartotojai privalo imtis visų įmanomų priemonių galimiems nuostoliams išvengti ar sumažinti.

110. Vartotojas prašymą dėl tiesioginių nuostolių atlyginimo privalo pateikti per 10 kalendorinių dienų nuo nuostolių atsiradimo. Operatorius ar visuomeninis tiekėjas privalo vartotojo prašymą išnagrinėti per 30 kalendorinių dienų. Prireikus vartotojo prašymui nagrinėti operatorius ar visuomeninis tiekėjas gali sudaryti komisiją, į kurios sudėtį turi būti įtraukti operatoriaus ir (ar) visuomeninio tiekėjo ir vartotojo atstovai. Nustatant elektros energijos persiuntimo, tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis, taip pat vartotojo nuostolius, jei dėl to vartotojui elektros energiją tiekiantis tiekėjas ar persiunčiantis skirstomųjų tinklų operatorius gali turėti atgręžtinių reikalavimų teisių į perdavimo sistemos operatorių, į vartotojo prašymui nagrinėti sudaromos komisijos sudėtį jie privalo įtraukti perdavimo sistemos operatoriaus atstovą. Sudaryta komisija turi ištirti elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo ar apribojimo priežastis ir nustatyti nuostolių dydį. Komisijos išvados ir rezultatai įforminami aktu.

111. Elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo laikas, nepersiųstos (nepatiktos) elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registravimo prietaisų rodmenis.

Nepersiųstos (nepatiktos) elektros energijos kiekis, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal operatoriaus, tiekėjo arba vartotojo pateiktus įrodančius dokumentus.

Jeigu nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti negalima, tai jų vertė nustatoma šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių dydį nustato teismas.

112. Nuostoliai, patirti dėl elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo ar apribojimo, turi būti atlyginti per 30 kalendorinių dienų nuo jų vertės ir vartotojo prašymo pagrįstumo nustatymo dienos, jei vartotojas ir visuomeninis tiekėjas ar operatorius nėra susitarę kitaip.

113. Nuostolių atlyginimo klausimai tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir skirstomųjų tinklų operatorių ir (ar) tiekėjų sprendžiami teisės aktuose ir tarpusavio sutartyse nustatytais pagrindais ir tvarka.

XIII. SANTYKIAI SU VARTOTO JAIS, TURINČIAIS GENERAVIMO ŠALTINIUS

114. Generavimo šaltiniai, prijungti prie vartotojo tinklo, kurių įrengtoji galia sudaro daugiau kaip 5 MW, turi paklusti bendrajam operatoriaus elektros tinklo operatyviajam dispečeriniam valdymui.

115. Prijungti bet kokius naujuosius ir veikiančius generavimo šaltinius prie vartotojo elektros tinklo, kai pastarojo elektros tinklas ir įrenginiai yra prijungti prie operatoriaus tinklo, galima tik gavus ir įvykdžius operatoriaus projektavimo technines sąlygas ir Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) taisyklių, kitų teisės aktų reikalavimus ir

gavus Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos išvadas dėl vartotojo elektros įrenginių atitikties projektui, elektros įrenginių įrengimo bei saugaus eksploatavimo (techninės saugos) reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams.

116. Generavimo šaltinių veikimo sąlygos, metinis ir mėnesiniai gamybos kiekiai ir galimybė perduoti perteklinę elektros energiją į operatoriaus elektros tinklą, jos kiekiai, kainos ir tarifai, atsiskaitymo terminai, elektros apskaitos prietaisų įrengimo vietos, žinių apie pagamintą ir perduotą elektros energiją pateikimo tvarka ir kitos sąlygos nustatomos sutartimi tarp vartotojo, turinčio generavimo šaltinį, ir operatoriaus.

117. Į operatoriaus elektros tinklą perduodama elektros energija ir galia turi būti apskaitomos elektros apskaitos prietaisais, kuriuos įrengia ir prižiūri operatorius.

118. Perduodant elektros energiją į operatoriaus elektros tinklą, elektros energijos technologinės sąnaudos vartotojo aukštinamuosiuose galios transformatoriuose turi būti priskiriamos vartotojui, turinčiam generavimo šaltinį.

119. Kai generavimo šaltinį turintis vartotojas per ataskaitinį laikotarpį perdavė operatoriui ir vartotojo elektros energiją iš operatoriaus elektros tinklo, operatorius ar vartotojas už elektros energiją ir jos persiuntimo paslaugą atsiskaito pagal sutartyje nustatytas sąlygas.

120. Neperdavus į operatoriaus elektros tinklą sutartyje nustatyto elektros energijos kiekio arba perdavus kokybės neatitinkančią elektros energiją, vartotojas, turintis generavimo šaltinį, atlygina operatoriui patirtus nuostolius sutartyje ir Taisyklių 110 ir 111 punktuose nustatyta tvarka.

121. Neperduotas į operatoriaus elektros tinklą (dėl turinčio generavimo šaltinį vartotojo kaltės) elektros energijos kiekis nustatomas kaip skirtumas tarp nustatyto ir faktiško elektros energijos perdavimo į operatoriaus elektros tinklą grafiko (paros, mėnesio ar pan.).

XIV GINČŲ SPRENDIMAS

122. Ginčai sprendžiami sutarties šalių susitarimu arba teismo tvarka.

123. Ikiteisminius ginčus tarp operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo ir vartotojo dėl nutraukto vartotojų aprūpinimo elektros energija, dėl aprūpinimo elektra patikimumo kategorijos nustatymo, dėl atsisakymo prijungti prie elektros tinklo, dėl elektros įrenginių įrengimo priežiūros atitikimo norminių teisės aktų reikalavimams sprendžia Valstybinė energetikos inspekcija prie Ūkio ministerijos.

124. Ginčai tarp vartotojo ir operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo dėl elektros apskaitos prietaisų dingimo sprendžiami tarpusavio susitarimu arba teismo tvarka.

125. Bet kuri sutarties šalis, pasirašiusi sutartį arba ją rašydama, gali kreiptis į kompetentingus nepriklausomus ekspertus, ekspertų įstaigas arba valstybės institucijas norėdama gauti atitinkamas išvadas, į kurias sprendžiant nesutarimus gali būti atsižvelgiama.

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo
taisyklių
1 priedas

**BUITINIŲ VARTOTOJŲ DAŽNIAUSIA NAUDOJAMŲ ELEKTROS ENERGIJOS
IMTUVŲ VEIKIMO VALANDŲ SKAIČIAUS PER PARĄ LENTELĖ**

(operatoriui ar visuomeniniam tiekėjui leidus laikinai vartoti elektros energiją be apskaitos prietaisų)

Eil. Nr.	Elektros energijos imtuvų ir elektrifikuotų procesų pavadinimai		Veikimo valandų skaičius per parą vienam elektros energijos imtuvui ar elektrifikuotam procesui											
			sausis	vasaris	kovas	balandis	gegužė	birželis	liepa	rugpjūtis	rugsėjis	spalis	lapkritis	gruodis
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Apšvietimas	buto, kambario, namo	11	9	7	5	4	5	6	7	9	11	12	
		šiltnamio	14	14	13	11	9	4	5	7	12	14	15	
		kiemo, garažo	4	3	3	2	2	2	2	3	3	4	4	
2	Patalpų šildymas	buto, kambario, namo	18	18	16	12	0	0	0	4	14	16	17	
		šiltnamio	19	20	20	16	9	0	0	9	18	19	19	
		viryklė (iki 1 kW)	12	12	12	6	0	0	0	6	12	12	12	
		pirties	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	Viryklė, televizorius, kompiuteris, metalo ir medžio apdirbimo staklės, suvirinimo įrenginys		4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	Virtuvinis kombainas, mikrobangų krosnelė, pašarų smulkintuvas, lygintuvas akumuliatoriams krauti		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
5	Virdulys, pieno separatorius, tešlos maišyklė, laidynė, grindų blizgintuvas, galastuvas, dulkių siurblys		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
6	Orkaitė (grilis), radijas, garso ir vaizdo magnetofonas, namų kino sistema, muzikinis centras		6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	Vandens šildytuvas		4	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4
8	Sulčiaspaudė		2	2	2	2	2	4	4	4	4	4	2	2
9	Daržovių apdorojimo įrenginys		0	0	0	0	0	4	4	4	4	4	4	0
10	Sviestamušė, skalbiamoji mašina		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
11	Malūnas		3	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3
12	Vandens siurblys		3	3	3	3	5	5	5	5	3	3	3	3
13	Kuro siurblys		5	5	5	5	5	1	1	1	5	5	5	5
14	Šaldytuvas (kompresorinis)		12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
15	Šaldytuvas (absorbcinis), medienos džiovinimo įrenginys		24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
16	Betono maišyklė		1	1	7	7	8	8	8	8	8	8	1	1
17	Kompresorius		2	2	2	2	5	5	5	5	5	2	2	2

18	Statybos apdailos įrenginys	3	3	3	4	5	6	6	6	5	4	3	3
19	Parketo šlifavimo aparatas	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
20	Pjūklas	3	3	3	4	4	3	3	3	4	4	3	3
21	Mėšlo šalinimo transporteris	2	2	2	2	0	0	0	0	0	2	2	2
22	Melžimo aparatas	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
23	Liftas	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
24	Keltas, kabamasis keltuvas	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1
25	Įrenginiai automobilių ratams montuoti ir balansuoti	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
26	Indaplovė	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
27	Fontano siurblys	0	0	0	0	10	10	10	10	0	0	0	0
28	Oro kondicionierius	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
29	Cirkuliacinis siurblys	24	24	24	24	0	0	0	0	24	24	24	24
30	Šaldiklis	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
31	Skalbinių elektrinis džiovintuvas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
32	Plaukų džiovintuvas	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
33	Elektrinis garų surinktuvas	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
34	Gruzdintuvė, skrudintuvas, kepimo krosnelė ir kiti buitiniai prietaisai	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
35	Ventiliatorius	0	0	0	0	4	4	4	4	0	0	0	0
36	Kavos virimo aparatas	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
37	Elektrinė siuvimo ir mezgimo mašina	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
38	Elektrinis vonios šildytuvas (gyvatukas)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
39	Baseino filtravimo įranga	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
40	Liftas (buitinis)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
41	Elektrinė žoliapjovė	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0
42	Hidroforas	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
43	Apsaugos sistema	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

Pastabos:

1. Visų kitų šioje lentelėje nepaminėtų naudojamų elektros energijos imtuvų veikimo valandų skaičius per parą nurodomas operatoriaus ar visuomeninio tiekėjo leidime, susitarus su vartotoju.

2. Lifto suvartotos elektros energijos kiekis (sutarties šalių susitarimu) gali būti apskaičiuotas ir pagal lifto keliamąją galią.

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo
taisyklių
2 priedas

(Akto formos pavyzdys)

**NEAPSKAITINIO ELEKTROS ENERGIJOS VARTOJIMO VIETOS APŽIŪROS
AKTAS Nr. _____**

(data)

(vieta)

Šis aktas surašytas _____
(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)

Vartotojo (objekto) adresas:
dalyvaujant: _____
(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, asmens kodas, įmonės kodas)

ir liudytojams _____
(jei yra liudytojų, jų vardai, pavardės, gyvenamoji vieta)

Aktą surašė: _____
(juridinio asmens pavadinimas)

atstovaujamas _____
(juridinio asmens įgaliotų asmenų, surašiusių (dalyvavusių surašant) aktą, pareigos, vardai, pavardės)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo: abonentinis Nr., el. skaitiklio gam. Nr.,
tipas _____, įtampa _____ (V), srovė _____ (A), rodmenys: **D** _____ **T1** _____
_____ **N** _____ **T2** _____
apskaitos prietaisas sumontuotas _____ Elektros atvadas _____ **T3** _____
(vieta, patalpa) (orinis, kabelinis) **T4** _____

Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie _____ (Q+)
(SP, TP, TR, atramos ar pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.) (Q-) _____

Plombų numeriai ir įspaudai _____
(įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato, matavimo transformatorių, elektros

skaitiklio gaubto bei gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo gnybtynų ar pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Neapskaitinio elektros energijos vartojimo esmė ir veikiančių elektros įrenginių galia

Prie akto pridedama: _____
(prijungimo schema, vokas su nuimtomis pažeistomis plombomis, el. apskaitos prietaiso apžiūros protokolai,

maišelis su daiktiniais įrodymais, daiktinių įrodymų paėmimo protokolai, fotografijos, vaizdo ar garso juosta ar pan.)
Elektros persiuntimas, tiekimas _____, įvadinio atjungimo aparato ir elektros

(nutrauktas, nenutrauktas)
skaitiklio gnybtų dangtelis, įvadinė el. apskaitos spinta (skydelis) užplombuota _____
plombomis _____ Nr. _____ (skaičius)

**Į šio akto svarstymą vartotojas turi atvykti į _____, adresu, _____, _____ kabinetą,
20 ____ m. ____ d. nuo ____ iki ____ val. Telefono Nr.. Su savimi turėti asmens dokumentą.**

**Aktas surašytas 2 (3) egz., iš kurių antras egz. įteiktas elektros energijos vartotojui, trečias –
tiekėjui (kai surašo operatorius).**

Surašiusiųjų aktą vardai, pavardės ir parašai: _____

Liudytojų (jei buvo) vardai, pavardės ir parašai: _____

Vartotojo paaiškinimas: _____

Su akto turiniu susipažinau ir vieną egzempliorių gavau _____

(vartotojo (savininko, nuomininko, jo atstovo) pareigos, vardas, pavardė (įskaitomai), parašas)

Elektros energijos tiekimo ir naudojimo
taisyklių
3 priedas

(Akto formos pavyzdys)

ATSISKAITYMO UŽ SUVARTOTĄ ELEKTROS ENERGIJĄ (SUTRIKUS APSKAITOS PRIETAISŲ DARBUI) AKTAS Nr. _____

(data)

(vieta)

Šis aktas surašytas _____
(elektros energijos vartotojo (objekto) pavadinimas)

Vartotojo (objekto) adresas:
dalyvaujant: _____
(savininko, nuomininko, vartotojo atstovo pareigos, vardas, pavardė, asmens kodas, įmonės kodas)

ir liudytojams _____
(jei yra liudytojų, jų vardai, pavardės, gyvenamoji vieta)

Aktą surašė: _____
(juridinio asmens pavadinimas)

atstovaujamas _____
(juridinio asmens įgaliotų asmenų, surašiusių (dalyvavusių surašant) aktą, pareigos, vardai, pavardės)

Apžiūros metu nustatyta, kad vartotojo: abonentinis Nr. _____, — _____ el. skaitiklio gam.
Nr. _____, tipas _____, įtampa _____ (V), srovė _____ (A), rodmenys: D _____ T1 _____
N _____ T2 _____
apskaitos prietaisas sumontuotas _____, elektros įvadas _____ T3 _____
(vieta, patalpa) (orinis, kabelinis) T4 _____

Vartotojo el. įrenginiai prijungti prie _____ (Q+)
(SP, TP, TR, atramos ar pan.; nurodyti pavadinimą ir Nr.) (Q-) _____

Plombų įspaudai _____
(įvadinės elektros apskaitos spintos (skydelio), įvadinio atjungimo aparato, matavimo transformatorių, elektros

skaitiklio gaubto bei gnybtų dangtelio, jungiamųjų gnybtų, bandymo gnybtynų ar pan. (nurodyti plombos Nr., visus įspaudus)

Elektros apskaitos prietaisų darbo sutrikimo priežastys ir būklė:

Vadovaujantis Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių _____ punktu, suvartota elektros energija apskaičiuojama nuo 20.. m. _____ d. iki 20 m. _____ d. pagal _____

(vidutinį paros suvartojimą, pagal elektros skaitiklio užfiksuotą informaciją, pagal dubliuojančio el. skaitiklio rodmenis ar pan.)

Apmokėta per skaičiuojamąjį laikotarpį už _____ kWh _____ Lt.
 Priklauso sumokėti už _____ kWh _____ Lt
 ir šios elektros energijos persiuntimo paslaugą: _____ kWh _____ Lt.

(surašiusiųjų aktą asmenų asmeniniai spaudai, parašai)

Su akto turiniu susipažinau ir vieną egzempliorių gavau:

 (vartotojo (savininko, nuomininko, įgalioto asmens) pareigos)

 (parašas)

 (vardas, pavardė)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [4-184](#), 2006-05-22, Žin., 2006, Nr. 61-2227 (2006-05-31), i. k. 1062020ISAK0004-184

Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2005 m. spalio 7 d. įsakymo Nr. 4-350 "Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo" papildymo